

LA TRALLA

Essent nacionalista l'acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y'l dever de cooperarhi tots els catalans moguts per las aspiracions del Nacionalisme, qualsevolga que sia llur pensar y sentir en materias relligiosas, politicas y socials. (DECLARACIÓ DE LA VII ASSAMBLEA DE LA UNIÓN CATALANISTA).

El "Género chico" aplicat

La Tralla—(n castellà del Clot).
Bien sabes que la Gonzala
anda buscando cuestión,

Música de «Agua, Azucarillos y Aguardiente».
jo vaig fent la meva feyna,
jo no la busco...
Tots. — ¡Tiene razón!

Verament conmogut prenc avuy la ploma pera complir ab la tasca acostumada. Durant aquets vuyt dias sols havém rebut mostres de simpatia y d'adhesió, que no creyém mereixer, pero que'ns omplan l'ànima de goig y l'esperit de novas energias. Fins ara haviam sostingut ab els nostres es-

timats llegidors, relacions llunyadanas, y si bé arribava sovint á nosaltres la expressió d'aquesta simpatia que avuy s'ha manifestat amplament, eran sols cassos ahillats. Pero durant aquets vuyt dias passats, aquellas relacions s'han fet intimas: corrúas de simpátichs companys, obrers, dependents de comers, homes de totes menas y de tota posició social, han vingut personalment á manifestarnos llurs simpatias y á depositar l'almoyna que l'Estat nos ha exigit.

Y, cregueu amichs, que hem tingut de fer esforços pera no deixarnos portar de vanitats que no podem sentir els que trevallém per quelcom més elevat que pera la satisfacció personal; hem tingut de rebutjar afalachs pera refugir personalismes. Pero ab tot y aixó no hem pogut pas deixar de sentir una

fondíssima satisfacció al véurens acompanyats d'aquells homes que ab la sinceritat als llavis nos deyan que las llegidas de LA TRALLA'ls hi havian obert els ulls á la llum; no hem pogut menys que sentirnos contents y tal volta enorgullits al veure omplint la nostra redacció homes lluhint las santas vestimentas del trevall.

No'ns haviam fet tantas ilusions que no'ns sorprenguessim devant de la hermosa realitat. Nosaltres ja ho creyam que poch á poch hi arribariam á l'ànima del poble, pero no creyam que hi fossim ja tant, no'ns pensavam, y ab tota sinceritat ho dihem, que tinguessim al nostre costat á tants entusiastas companys, que han vist en els grans ideals nacionalistas la veritable redempció social. Ja no cal dir, donchs, que devant d'aques-

ta hermosa revelació, nos sentim verament enfortits y disposats á seguir la nostra feyna ab més bruhó encara que abans, sense por á la lluyta, sense témer las barroheras empenas del enemich secular, sense defallir may, sense cedir ni una passa en la nostra carrera d'avens.

Y tot per Catalunya. Tot per Ella, perque en Ella hi han totes las nostras afeccions; perque ab la seva llibertat y ab el seu benestar hem de lograr la llibertat y'l benestar de tots els ciutadans, de tots els fills de la terra, sense distinció, igualats fraternalment ab el democrátich nom de "Catalans".

GNOM

¿Perque'ns varen denunciar?

Es qüestió de passar comptes sobre tot aquest trasbals y preguntarnos á l'hora ¿perque'ns varen denunciar? La primera de la serie del abono del fiscal es degut á que nosaltres no varem sabé explicar del modo que convenia fent honor á la *veritat*, la memorable defensa d'aquells martires catalans que donaren per la patria la seva preciosa sanch, y es que sembla que resulta segons diu algú que ho sab que pel mil setcents catorze no va passar *cuasi ná* si's descompta un fart de pinyas que'ls intrépits castellans varen repartir als martires de las nostras llibertats sense que diguessin faba de poruchs y de cobarts, y que per lo tant mereixen el despreci general castigant al que pretengui di al revés de lo apuntat, y nosaltres varem dirho y calculin ¡denunciats! La segona provenia de no estar ben estrats, de qui fabrica las bombas qu'explotan á la ciutat, si hasta jo mateix ho deya —no donarém en el clau, qu'aixó de bombas es fácil qu'estigui relacionat ab aquestos aparatos que veyém á cada pas, per pujar aygua en els pisos y per regar l'ensiam,— y aixís d'aquesta manera podíam profetisar, ahont se fabrican bombas y qui son els fabricants, pero ningú va escoltarme suposantme equivocac y al parlar d'aquest assumpto considerin ¡denunciats! ¿Y la tercera denuncia? ¡oh! va ser per explicar que'n Cervantes era un *manco* que tenia *molta má* y coneixia'ls defectes y *virtuts* dels seus paisans, perque'ls varem dir *quijotes* y á la *cuenta* algú que ho sab diu que'l *ingenioso hidalgo* havia nascut á Sans, resultant qu'aquell gran home tant sabi y tant fi de nas, al escriure la seva obra retratava als catalans, ab aixó denuncia al canto per faltar á la *veritat*. La quarta per enredarnos ab el códic militar y no tractar prou conforme la contribució de sanch, y aixó no podia dirse després hi varem pensar, qu'aquí á Espanya som *guerreros* per condició natural y qu'hem de parar l'esquena, sempre que ho reclamí'l cas. Y la quinta, que's la meya, per amohina'l fiscal, diguehlli que'n feyan massa las nostras autoritats de perseguir la bruticia que infesta la capital no *cuidantse* de la prempsa que's publica en catalá per *oprobio* y per vergonya del *decoro nacional*. Per aixó van denunciarnos, y tal volta per l'afany d'aniquilar una causa que ningú destruirá, que si's pot matá un periódich no's mata una idea may, ¡ab aixó senyors d'enfrente puede el baile continuar!

PEP DE LA TRALLA

AVIS

A tots els que'ns han escrit ab motiu de las *caricias* dels *valents* que sofrim, els hi doném desde aquest lloch las més corals mercés, en la impossibilitat de contestalshi particularment com fora'l nostre desitg. Aquestas probas d'amistat y companyerisme no s'esborraran jamay dels cors dels que fem LA TRALLA. ¡Visca Catalunya..!

Ab aquell desprendiment

—Té, vaja, no ploris!

Suscripció

pera sufragar la multa de 125 pessetas imposada á LA TRALLA.

Quota única, 10 céntims

Suma anterior, 5 pessetas.

Santiago Gubern. - Joseph Maria Roca. - Trinitat Monegal. - Hermenegild Puig y Says. - Joan Vergés y Barris. - Joan Casas y Arxer. - Joan Sibina. - Joan Massip. - Joseph M.ª Vila. - Joseph Trait. - Ramon Calvo. - Joseph Coromina. - Pere Alsina. - Ramon Alsina. - Consol Marras. - Joan Viladoms. - Edgard Martinez y Serina. - Joseph Climent. - S. M. - J. S. - M. X. - M. V. - P. S. - M. J. - P. J. - Pere Segarra. - Ursula Martí. - Ricard Prat. - Daniel Leci. - Miquel Solompart. - Joan Casanovas. - Pere Aiguaviva. - A. Ventura. - Andreu Cullell. - Joan Oriol Bosch. - Adela Costa d'Oriol. - Joana Costa Canut. - Rosalia Canut. - Enrich Huard. - Baldomer Valerio. - Joseph Poblet. - Joan Poblet. - Caritat Villloch de Poblet. - Pepeta Poblet. - P. B. - R. S. - J. S. - J. P. - Ramon Montané. - J. M. - C. G. - C. M. - M. M. - Xavier Boufill. - Frederich Roig. - Marh Carreté. - Francisco Durán. - J. R. - Concepció Pons. - Isidro Bonastre. - J. B. - Domingo Ortiz. - Joaquin Rodriguez. - Salvador Pi. - Joan Carreras. - Lluís Mestre. - R. Huguet. - M. Huguet. - Anton Valls. - Ramon Giralt. - Joseph Valls y Verdager. - Manel Balíu. - Joseph Balíu. - Nicolau Arnau. - J. Porta. - R. Porta. - R. Estrany. - Joan Parera. - Marcel Balíu. - Francisco Agustí. - Lluís G. Escobet. - P. Alegri. - Joaquim Botey. - F. Canet. - D. Cordomí. - J. Sanchez. - M. Suti. - Thomás Selobet. - Jaume R. Simon. - Joan Escala Canalias. - Felix Escala. - Joseph M.ª Escala. - Angela Escala. - Joan Escala Milá. - Dolors Escala. - Joan Escala Urpina. - Salvador Escala. - Carles Costa y Costa. - M. B. - Isidro Clapés. - Esteve Clapés. - Joseph Clapés. - Joseph Buch. - Ramon Bosquet. - Francisco Asens. - Joan Estapé. - Emili Pólit. - Joseph Maria Serra. - Mercés Serra. - Francesch Bonet. - Antoni Utrillo. - Gilbert Utrillo. - Vicens Tort. - Ramon Llorens. - Angela Llorens. - Antoni Llorens. - Maria Cabuet. - Teresa Llinás. - Assumpta Llinás. - Carme Pontons. - Joseph Soler. - Joan Vergés y Sallés. - Jaume Vergés y Baró. - Joseph Vergés y Baró. - Pascual Costa. - Claudi Argelich. - Andreu Jovani. - Enrich Godó. - Kik. - Petador. - Gnom. - Delclot. - Fibló. - Guifre. - Ca-Ta-La. - Manelich. - El noy de las camas mortas. - Vich. - Veritas. - Meno. - Carme Miralles. - Llum. - Joseph M.ª Corbella. - Laura Arnanz de Corbella. - Maria Lluisa Corbella. - Joseph Casals. - Dolors Maynou. - Ramon Casals. - Jaume Ferré. - Lluís Galimany. - Antoni de Sabatés. - Mercés Xiró de Sabatés. - Titet. - Ninus. - Albert Rusiñol. - Raymond d' Abadal. - Francesch Cambó. - Pere Rahola. - Joseph Pardo. - Salvador Roca. - Miquel Valls. - Martí Castañeda. - Joan Alandi. - Joseph Ribas y Serra. - Jaume Serra y Dachs. - Francesch Puig y Alfonso. - Ferrán de Sagarra. - Joseph Bertrán y Musitu. - Cebriá Pagés. - Lluís Durán y Ventosa. - Joseph M.ª Mas y Cuadras. - Jaume Pujol y Xicoy. - Bonaventura M.ª Plaja. - Sebastiá Torres. - Enrich Prat de la Riba. - Carles de Fortuny. - Joaquim Lafont. - Rómulo Quintana. - Joseph

M.ª Cases. - Joseph Llord. - Domingo Arañó. - Zenen Vergés. - Emili Panicello. - Joseph Puig y Cadafalch. - Ferrán Agulló. - Joaquim Bringué. - Lluís Bringué Riu. - Pepeta Bringué Riu. - Joseph Riu. - Pau Viñes. - Isidro Viñes Boquer. - Camil Bas. - Mercé Masana. - Joseph Bas. - Theodor Verdager. - Joseph Segura. - Daniel Puig. - Joan Casanovas. - Ignasi Pascual. - Teresa Cardona. - Francesch Puig. - Esteve Puig. - Clementa Gosh. - Ricart Giribets. - Jaume Valls. - Francesch Platon. - Anselm Zagresa. - Enriqueta Figueras. - Ramon Orriols. - Ramon Barbany. - Esteve Amigó. - Antoni Llàvaré. - Celestí Callis. - Felip Figueras. - Jaume Planells. - Alvar Santacana. - Enrich Llopis. - Francesch Ferreras. - Francesch Morelló. - Anton Freixa. - A. Renom. - Jaume Pérez. - Joseph Salvadó y Famades. - Salvador Salvadó y Famades. - Salvador Salvadó y Jonch. - Ramon Salvadó y Jonch. - Tomás Ribalta. - Ramon Vilaró y Guillemí. - Jaume Arola. - P. G. y C. - Joseph Solé y Torres. - Prudenci Rombons. - Ricart Rocafort. - Francisco Pladellors. - Raymond Coronas. - Genís Portillo. - Anton Tortajada. - Isidro Malagarriga. - Tomás Millet. - Joseph M.ª Capella. - Félix Capella. - Margarida López de Capella. - Pepeta Capella. - R. P. - Lluís Gorgoll. - Jaume Mayol. - Antoni Villoch. - Lluís Agell. - R. F. - Joseph Daniel. - Joseph Garreta. - Ricart Pomar. - Joan B. Alsina. - E. V. - Joseph Barri. - Francisco Riera. - Joseph Montlleó. - Francesch Pujol. - Abel Bonet. - J. R. - Angel Sala. - Rafel Vives. - Joseph Pomar. - Joseph Pomar y Pons. - Dolors Pomar. - Roser Planas. - Dolors Pons. - Concepció Pomar. - Arthur Botey. - Gayetá Buscá. - Lluís Buscá. - Agustí Buscá. - Montserrat Buscá. - Antonia Solé. - Agustí Navarro. - Lluís d'Avell. - Gaspar Dalmau. - J. Modolell. - Joseph Corominas. - Isidro Esteve. - Joseph Batalla Solé. - Ricart Meix. - Albert Batlle. - Manel Valbuena. - Francesch Meix. - Pere Ricart Marés. - Arthur Mora. - Joseph Argilaga y Jordi. - Joan Constantí. - Wenceslao Malet. - Vitor Espí. - Miquel Anglada. - Antoni Corominas. - Francisco Pi. - Francesch Brosa. - Maria Aymá. - Amadeu Grau. - Enrich Aymá. - Lluís Guinart. - Joseph Catasús. - Joseph Planas. - Antoni Catasús. - Joan Serra. - Manel Carreras. - Lluís Moreso. - Francisco Quiles. - Miquel Carim. - Joseph Boada. - Bernat Puig. - Francisco Durán. - Salvador Punsoda. - Joseph Parellada. - A. D. - F. D. - Joan Cortés. - Joseph Salvó. - Bartomeu Bonet. - Pau Ruiz. - Quimet Vergés. - Quimet Rosell. - Teógenes Casado. - Ferrán Alemany. - Joaquim Castañeda. - Joan Vidal. - Joseph Mata. - Alfred Canal. - Agustí Ferrer. - Francesch Batallé. - Pere Uya. - Joan Gasol. - Joseph Quintana. - Erenia Canalda. - Joanet Gasol. - Valentina Gasol. - Joseph Fort Martí. - Joaquina Felip de Fort. - Felip Fort Felip. - Joan Duprà. - Eduard Mayed. - Ignasi Payás. - Joseph Vallhonrat. - Marian Vara. - Simon Salas. - Joseph Navarro. - Vicens Martín. - Bartomeu Banzá. - Francisco Payás. - Fernanda Planas. - Francesch Martin. - Lluís Nieto. - Esteve Mora. - Alfons Font. - Pere Mas. - Miquel Regás. - E. B. - F. Raurich. - Ricart Montesinos. - Agustí Baixeras. - Amadeu Castelló. - F. Figuerola. - R. Quer. - Manel Llaverías. - J. Pruna. - Remigi Fonta. - Frederich Ribas. - Joseph Ribas. - Amadeu Maurel. - Francesch Maurel. - I. C. R. - Pe-

re Madurell. - R. S. C. - Ll. V. Ll. - A. Leuquim A. - Segimond Monteys. - Joseph Rovira. - Ramon Rovira. - Joseph Tort. - Agustí Tort. - Joan Solé. - Emili Prat. - Pere Luandra. - Ramon Surinach Senties. - R. P. y Lluch. - M. Mas. - Jaume Mas. - Jaume Mas Masferrer. - Antoni Saurina. - Joan Torruella. - Rodolf Martínez. - Antoni Cornadó. - Jaume Baró. - Joan Camps y Bosch. - Arthur Caylá y Donato. - Joseph Pla y Vila. - Joseph Vallés y Bibó. - Rita Ventura de Vallés. - Joan Vallés Ventura. - Joseph M.ª Vallés y Ventura. - Manel Burch. - Joan B. Fonta. - Gaspar Brunet. - Lluís Armengol. - Frederich Serra (Fritz). - Enrich Hostals. - Joaquina de Las Cortes. - Noqui. - Tripeta. - Maria. - Vallvidrera. - Geroni Hostals. - Pona d' Hostals. - Tula d'Hostals. - Dok. - P. Fábregas Romeu. - Joan Alsina Plana. - Rosendo Riera Farrás. - Joseph Farré Calaveras. - Esteve Farré Calaveras. - Tomás Cermenyo. - Joaquim Blanch y Sadaluga. - Joseph Arisa Xicola. - Quimet Richarte y Galbas. - Miquel Filbá. - Anton Prats. - Joseph Vallsmadella. - Ramon Petit. - Adolf Sánchez. - Joseph Sigalés. - Bartomeu Sigalés. - Agneta Sigalés. - Elisseta Sigalés. - Joaquina Casas. - Joan Baixas. - Pepet Baixas. - Elisseta Baixas. - Ramon Vilalta. - Anton Riera Cercós. - Ramon Soler. - Bartomeu Bonhome. - Joaquim Ribas. - Joan Gil. - Joseph Casas. - Pere Gómez. - Joseph Morera. - Felip Estruch. - Jaume Mans. - Manel Cluet. - Manel Casas. - A. Herrero. - Salvador Monsó. - Miquel Argimon. - Alfred Deu y Feliu. - Ramon Roig y Pellicer. - A. Giménez. - Miquel Vilalta. - Joseph Oliva. - Joseph Travé. - Joseph Viñes. - Ramon Sol. - Armenter Margineda. - Jaume Figuls. - Emili Cases. - Dolors Creus d'Oliu. - Antoni Costa y Blasi. - Joseph Viza y Graupera. - Víctor Riu. - Plácit J. Dalmau. - Alfred Pantaleoni y Pons. - Joan Pantaleoni y Pons. - Joseph Guitart. - Eussebi Albert. - Joseph Serra. - Joan Armengol. - Anton Amat. - J. B. - S. B. - P. B. - C. B. - R. P. - V. S. - A. L. - Llorens Roura. - Joseph Comas. - Joaquim Bassegoda. - Antoni Costa y Blasi. - Joseph Viza y Graupera. - Ramon Nerín. - Antoni Nerín. - Joseph Sas. - Alvar Santandreu. - Torcuato Falp. - Arthur Cuadras. - Martí Gabriel. - Martí Barabá. - F. B. Abril. - Eussebi Pujol. - Lluicia Brú. - Joseph Pujol y Brú. - Antonia Artal. - Ninus Milan. - Vicens Vives. - Joseph Vives. - Miquel Vives. - Marian Güell. - Joan Güell. - Francisco de P. Sellés. - Antoni Colomé. - T. P. - Ll. B. - F. B. - J. B. - Joseph M.ª Bofill. - Josepha D. - Joseph Torelló y Solá. - Dolors Valls. - Joseph Torelló y Valls. - Manel Torelló y Valls. - Isidro Torelló y Valls. - Dolors Subirachs. - Virginia Gascon. - Joan Torelló. - Pelegrí Torelló. - Francisco Perecaula. - F. H. - Marian Armengol. - Joan Bartra. - Miquel Vilalta. - Joseph Cruxent. - Joseph Coll. - Vicens Jes. - Ildefons Pons. - Pere Fortuny. - Joan Guardia Mas. - Pere Guardia Mestres. - Eduart Pont. - Eduart Perich. - Pere Camps. - Joseph Pons. - Joan Estil-las. - Isidro Matas. - Salvador Matas. - Isidret Matas. - Albert Montserrat. - Emili Montserrat. - Rafel Baixarias. - Domingo Baixarias. - Anton Baixarias. - Joseph Dages. - Joseph Horta. - Joan Roqueta. - Teresa Pons. - Rosa Pons. - Antonia Verdager. - Joseph Roqueta. - Enrich Roqueta. - Pere Lladó. - Munda Carreño. - M. Lladó. - Engracia Lladó. - Manel Mata. - Gustau Mata. - Engracia Mata. - Glorie Mata. - Ramona Lladó. - Joseph Gilabert. - Carme Gilabert. - Dolors Gilabert. - Joseph Boada. - Jaume Guinjoan. - Arthur Ferrero. - Enrich Sancho. - Antoni Batlle. - Ramon Pallés. - Eduart Pujalt. - J. Vilafranca. - Enrich Vilafranca. - Tuias Vilafranca. - Maruxa García. - Paquito García. - Raquel Pujalt. - Faustina Pujalt. - E. Agustí. - Trinitat Vilafranca. - Frederich Roura Roca-salbas. - Tuias Rocasalbas Clusellas. - Frederich Roura Rosell. - Carme Roura Rosell. - Josepha Rosell Rius. - Bonaventura Rius y Badia. - C. Rius y Rius. - Enrich Roura Babra. - A. Roura Rocasalbas. - Frederich Roura Babra. - Joseph Serra. - Arseni Pappell. - Frederich Pons. - Francisca Segui. - Antonia Segui. - Teresa Bordoy. - Manel Vila. - Lluís Miravittas. - Joan Espigó. - Pau Solanes. - Pere Teixidó. - U. F. S. - S. U. F. - Joseph Ballarà. - Joan Grau. - Diquets de Tarragona. - Alexandre Brós. - Agustí Alberich. - Manel Nadal. - Lluís N. - Joseph Amat. - Isidro Serra. - Eustaqui de Sabatés. - Assumpció Casanovas de Sabatés. - Agna Cucurull de Garriga. - Antoni de Sabatés y Ventura. - F. J. - Arthur Pibernat. - Cecili Gasóliba. - Maria Gasóliba. - Joseph Bonet. - Cinch noys de la secció coral de "L'Eco de Catalunya". - Antoni Comella. - Joseph M.ª Comella. - Pere Comella. - Assumpció Comella. - Lluís Millet. - Manel M.ª Comella. - Joan Salvat. - Pere Victori. - Bonaventura Tassi. - J. Tassi.

Pere Avila. - Esparança Caneva. - Angel Magro y Sainz. - J. Riu. - T. Mensa. - F. Mestre. - R. Santandreu. - E. Mestre. - J. Rovira. - F. de A. R. V. - Joan Pedrerol. - Joaquim Renart. - Joseph Cisteré. - Rufina Capdevila. - Assumpta Cisteré. - Joan Ribas. - V. T. - Anton Pascó. - Joseph Vilalta. - Isabel Rafols. - Anton Soler. - Joan Guarro. - Joseph Martínez Roger. - Anton Sostres. - Josepha Puigventós Vda. Xammar. - Eugeni Xammar. - Ricart Roca. - Joseph Marín. - Antoni Cossó. - Joseph Jaume Roldós. - N. Roldós. - Josepha Roldós. - Montserrat Batlle. - Eusebi Costa. - Rómul Gabarró. - Víctor Torrents. - Santiago Pujol. - Joan Carbonell. - Lluís Casas. - Francesch Martínez Perer. - Antonet Clapés. - Arthur Buch. - Ferran Castellá. - Romá Bonet. - March Giró. - Francisco Viñas. - Bartomeu Rovira. - Joseph Renom. - Joseph Font. - Francesch Farreras. - Emili Selva. - Anton Busquets. - Jaume Mas. - Domingo Fort. - Enrich Fort. - Eugeni Cormand. - Maria Teresa Sauva. - Antonieta Cormand y Sauva. - Antoni Leorán Gelambi. - Agna Leorán y Aguilera. - Josepha Aguilera de Leorán. - Carme Aguilera Bofill. - Agna Bofill Tortorás. - Joseph Carratalá Subirats. - Ignasi Torrents y Cerdá. - Francesch Vives Martell. - Isidre Garriga Nonell. - Amadeu Juliá Petit. - Joseph Bonhome Fábrega. - Emili Xiró Taltabull. - Mariagña Pons y Pons. - Joseph Vidal. - Joseph Picó. - A. Mató. - Mercé Puig. - Carme Saló. - Francisco Riera Ponsa. - E. B. F. - Angel Bonet. - Antoni Pomar. - Teresa Espel de Pomar. - Joaquim Cabot. - Salvador Millet. - Joan Sala. - Claudi Alba. - Martí Estany. - Miquel Valls. - Alexandre Portell. - Conrat Giralt. - Lluís Callao. - Jaume Vall. - Joseph Cabot. - Anton Gimenez. - M. Seloveras. - Joaquim Farrás. - Joan M. Gibert. - Joaquim Pecanins. - Anselm Doménech. - Marian Luandra. - Pere Ballepí. - Manel Ballepí. - Miquel Ballepí. - Isabel Orrios. - Francisca Comas. - Ignasi Franch. - Anton Comas. - Joan Comas. - Joseph Lopez Franch. - Juli Vidal. - Joan Barbeyto. - Lluís Casafont. - Pau Punsoda. - Arthur Casas. - Els 35 noys del "Novell Planter". - Joseph Petit. - Pilar Rialp de Petit. - Joseph Petit y Rialp. - Daniel Petit y Rialp. - Marina Petit. - Maria Cardona Petit. - Enrich Vidal. - Lluís Roig. - Joseph Almirall. - Joseph Romeu. - Lluís Mirabent. - Teresa Montserrat. - Baldiri Ros. - Teresa Roig. - Emili Fornas. - Maria Petit. - Salvador Fornas y Petit. - Joseph Elías. - Maria Elías. - Joaquim Alan. - Miquel Ros. - Felip Carbonell. - Emili Sagrera. - Joan Parés. - Joseph Cunill. - Enrich Ciurana. - Joan Bartrés y Basté. - Joana Jarque de Bartrés. - Providencia Bartrés y Jarque. - Maria Bartres. - Filomena Basté Vda. de Bartrés. - Anton Cuadrench. - M. Pacheco. - Joseph Gaig. - P. Maynés. - Lluís Segarra. - M. Potas. - Joseph Puncernau. - A. Masferrer. - J. Mitjana. - J. Vidal. - J. Ridaura. - J. Batllori. - J. M. P. - M. P. J. - P. J. M. - Joan Gili. - J. B. - Tres germanes catalanistas. - J. M. R. - B. Blasco. - J. Blasco. - M. Querol. - Ll. Moreno. - M. Moreno. - Palmira Crua. - Manel Balet y Rovira. - Leonor Jaumandreu. - Joan Jaumandreu. - Magí Llobet. - Roch Mora. - Feliu Carreras. - Jaume Millás. - Consol Cabot. - Mercé Cabot. - Carme Cabot. - Joseph Cabot. - Joan Almirall de Parets. - Narcís Mas y Boyer. - Joan Batet. - Ramon Crespo. - Lluís Gareia. - R. F. - Joan Berenguer. - Enrich Lapeyra. - Joseph Mastras. - Joan Perramon. - Joan Alá. - Joseph Pujals. - Anton Soler. - Carlos Massip. - Trinitat Rafart. - M. G. - Joseph Badia. - Concepció Juliá de Alberich. - Joseph Roqueta. - A. E. - Joan March. - Pau Batlle. - Manel Llinás. - Ramon Casals. - Joanet del Forn. - Heribert A. - Lluís Xiol. - Pere O. - Lluís Massaguer Riera. - Fausti Simó. - Gil Rosell. - H. M. - Pau Borrás. - Ricart Solá. - Francesch Prats. - Antonia Patau. - Ramon Molist. - M. Casas. - J. García. - B. Bartrina. - J. Cortés. - J. Farrero. - B. Forcada. - F. O. - Angelina Garriga. - Dolors Garriga. - J. Patau. - Francisco Coll. - M. M. - J. Casals. - Emili Verdaguier. - Joseph Casamajó. - Geroni Devés. - Pere Boada. - Batista Ferrer. - Joseph Serrat. - Un amic del Sr. Espinós. - J. Ripoll. - Martí Calbet. - Melcior Calbet. - J. Romaguera. - A. Foraguera. - J. Garriga. - Diego Selva. - Joseph Blasi. - Teresa Freixa. - Carme Freixa. - Francisca Freixa. - Ventura Miralles. - Eduart Mauri. - Sebastià Corbella. - Carles Labiell. - Narcís Cuspinera. - Joseph Rimbau. - Lluís Nugués. - Joseph Torras. - J. Cunill. - Francesch Hervera. - Gumersin Pinell. - N. N. - Ll. Canals. - Francesch Aguilera. - Eduart Puntí. - Joseph Vilá. - J. C. - Salvador Abad. - Joseph Roca. - Joseph Roca. - Joseph M. Tarrés. - Agneta Sené d'Aymá. - Lluís Aymá. - Mateu Artau. - F. R. - J. R. - P. R. - E. R. R. T.

Antón Roca. - Santiago Comas. - Carles Palmés. - Lluís Puig. - Ildefons Seguí. - Ignasi Ramón. - Manel Rebordosa. - M. M. - Un de la Plassa Nova. - Lluís Font. - Joan Lloret. - Frederich Nicolau. - Joseph Prat. - Joseph Balcells. - Enrich Morató. - F. J. - J. F. - M. F. - Carles Callés. - Emili Penina. - Joan Brunet. - Tomás Mostany. - Narcís Mostany. - Ramón Escanyuela. - Narcís Rigol. - Narcís Prats. - Climent Prats. - Miquel Prats. - Francesch Fábregas. - Francesch Miró. - Joan Bonet. - Joan Jordá. - Cosme Illescas. - Pere Farré. - Emili Busquets. - Felip Gran. - M. V. - Bartomeu V. - Gracisca Niqui. - Maria Viñals. - Felip de Hita. - Pere Girona. - J. Rovira. - Joan Roig. - Gabriel Roig. - Feliu Coll. - Lluís Casas. - Pere Ill. - D. Font Solá. - Joseph Lopez. - Mingo Garriga. - Francisco X. Serra. - J. B. - P. B. - J. Ballvé. - J. Orriols y Batet. - Ll. Marimon. - G. Rosselló. - J. Bramon. - Joseph Roig y Altimira. - S. Valls Carbonell. - J. Valls Junoy. - Jordi Dalmau. - Isidro Muns. - Agustí Muns. - Joseph Blas. - Blay Blas. - Antoni Vert. - Pere Graell. - Miquel Bellbó. - Andreu Porta. - Joseph Bardolet. - Francisco de P. Argelich. - Pascual Mas Burillo. - Jaume Mas Burillo. - Miquel Mas Burillo. - Jaume Mas y Castell. - Francesch Vilardell. - Sebastià Torras. - Ramón Vich. - March Autrés. - Joan Ribas. - Joan Ribas. - Ferrán Cuscó y Batlle. - Miquel Rodés y Campderá. - Francesch Forasté. - Gayetá Bori. - Joan Figols. - Francisco Planas. - Enrich Matons. - Francisco Dalmau. - Pere Socías. - Francisco X. Tobella. - Robert Albareda. - Francisco Blasi. - Oseas Vallespirosa. - Francisco Tarré. - M. Y. - Joseph Bordavio. - Salvador Vilasis. - Un viatjant aburrit. - Victor Jaumandreu. - Un viatjant pobre. - Pau Claris. - Un ganxet. - Joan Salas. - Esteve Pujol. - Vicens Pujol. - Aurea Rebarter. - Maria Pujol. - Joanet Salas. - Pepeta Pere. - Joaneta Pujol. - Joseph Romaní. - Albert Noguera. - Layeta Romaní de Noguera. - Albert Noguera y Romaní.

Sant Sadurní

Francisco Romeu. - Pere Poch. - Joseph Fullersachs. - Pere Sagué. - Magí Mir. - Dolors García de Sagué. - Francisco Sagué. - Rafel Mir y Deas. - Matilde Comas de Mir. - Raul Mir y Comas. - Berenguer Mir y Comas. - Josepha Comas y Rovira. - Ramon Fontanals. - Maria Torelló de Fontanals. - Joan Sala y Tobella. - Carme Vivé de Sala. - Dolors Sala y Tobella. - Joseph M. Mir y Rafols. - Joan Tarrida. - Jaume Rossell. - Francisco Vila. - Pere Mir y Rafols. - Un clergue. - Jaume Canals. - Ildefons Solá. - Pere Martí. - Salvador Costa. - Joan Vivé y Morera. - Joan Freixas. - J. Cuscó. - Joan Carreras Marigo. - Joan Carreras Cardús. - Agustí Doménech. - Joseph Cano. - Domingo Jansá. - Salvador Vilamajó. - I. Cuscó. - Miquel Bargalló. - Jaume Llopert. - Joseph Fábregas. - Ignasi Gual. - Miquel Carreras. - Isidro Montserrat. - Anton Bertrán. - Jaume Ventura. - Emili Castells. - Salvador Oliver. - Pere Bosom. - Jaume Canals. - Antoni Sardá. - Magí Fábregas.

De Canet

Jaumet Jan. - Jaumet Tambor. - Jaumet Dotres (del comers). - Biale (empleat de la estació). - Siset Feliu (poeta). - Tio Met. - Alsina y Paumoro. - Joanet Gambirot. - Joanet Carlets. - Vicens Rostchild. - Coix Catonet. - Quimet Roca. - Senyor Carlitos. - Anton Merra. - Joan Reverter.

Mataró

Matias Juliá Rumeu. - Angela Pous. - Matias Juliá Pous. - Concepció Mendoza. - Concepció Juliá. - Francisco Jofre. - Ernest Juliá. - Magdalena Juliá. - Martí Vives. - Francisca Vives. - Joseph M. Mendoza. - Manel Mendoza. - Aleix Juliá Pons.

Arenys de Mar

Lluís Castelló. - Joseph Ubach. - Carles Xena. - Gayetá Solá. - Joseph M. Bords. - Joaquim Castells. - Francisco Altés. - F. B. - Joseph Xena. - Marian Castells. - P. U. - J. - G. - Pere Barrera.

Vilassar de Mar

Joseph Font. - Marcel Bosch. - Pere Ramon G. - Arthur Lloveras. - Jaume Estivill. - Pau Bruguera. - Salvador Albert. - Tecla Lloveras. - Josepha Tosquellas. - Ramon Amorós Estebanell. - Francisco Castells Roca. - Tuias Pujol de Castells. - Heribert Sitjes y Torras. - Teresa Calonge de Sitjes. - Salvador Pinós. - Geroni Marsal Mir. - Felip Estivill y Pinol.

Manila

Alfons Velasco (de Manila per cablegrama) (Seguirá.)

Total publicat, 1.193 noms — 119'30 ptas.
Total recaudat en nostra administració fins el moment de tancar la edició (dimecres

tarde) pessetas 349'80, tres centas quaranta nou pessetas ab vuytanta céntims.

Important! La quantitat recaudada fins avuy excedeix com se veu, molt de las 125 pessetas que necessitava'l Governador, pero la falta d'espai y de lletra (s'han acabat las majúsculas) no'ns ha permés publicar totas las llistas en aquest número. Y com sia que tenim noticia de que hi han encare moltes entitats que tenen llistas comensadas, els hi preguém que'ns las envihin tot seguit puig que ab las que actualment possehim aniran insertantse en vinents números, única manera de poguer donar cabuda á la hermosa manifestació de firmas promoguda per la imposició governativa.

Queda, donchs, closa la suscripció y grans mercés á tothom.

Un mal-entés

— Altre vegada veniu á pèndremelas.

— No hombre, no... Dame una caja de mistos.

Grans mercés

La Redacció de LA TRALLA, fomentant agraïda á las atencions dels bons catalans que l'han acompanyada en aquests dies de persecució, ajudantla á fer efectiva la penyora imposada pel dependent del Estat Central, se complau en fer públich el seu agraïment pera que arribi á tots els que han contribuït ab sa ajuda moral y material á la manifestació de resistencia que suposa la suscripció.

LA TRALLA'n servará etern regoneixement.

Visca Catalunya...!

Què farem del sobrant?

CONCURS DE PARERS

Com s'ha vist, sobra de la suscripció una quantitat (per nosaltres molt respectable), que'ns fá nosa á las mans, porque no es nostra.

Hem rumiat molt respecte la inversió, pero hem cregut que no som nosaltres els que havém de resoldre, sino'l públich entusiasta que hi ha contribuït.

Aixís, donchs, obrim un concurs de parers, pregant á tothom que hi digui la seva, responant á la pregunta que encapsala el present solt.

Las respuestas han d'enviarse fins per tot el día 24 del actual mes de Mars, á nom del Director de LA TRALLA (Diputació, 262, baixos).

La opinió que tingui majoria de vots es la que valdrá y seguirem.

LA REDACCIÓ DE LA TRALLA

Secció extraordinaria

Cosa extranya!

En el moment de tancar la edició (dimecres tarde), no sabem que s'hagi denunciat el nostre passat número. Extrañem tant la anormalitat que hem decidit publicarho en lletres negres pera que ressalti la incomprensible conducta dels cridats á vetllar per la intangibilitat, integritat y demás tonterías de moda.

Otro día será! (que diuen ells).

Al Jutjat

El nostre Director ha rebut la citació del Jutjat corresponent á la denuncia del número 70, ó sia la penúltima (per are). Se califica'l delictes (!) de Excitación á la rebelión. ¡Ay!

Un detall

Entre las innombrables personas de tots estaments y posició que han vingut á portarnos la seva caritat de 10 céntims per l'Estat famolench, va presentarse á la nostra Redacció un noy que'ns venia á portar el seu donatiu y'l d'un seu company, abdos venedors de periódichs que á ratos escadusers llegeixen LA TRALLA.

Pels que hi vullguin veure més enllá del nas, es aquest acte verament encoratjador porque suposa un gran sacrifici per aquells simpáticos noys. ¡Quin tip de cridar no s'han de fer ells pera fer vint céntims de benefici!

Els nostres propagadors

Havent sigut moltes las personas que han vingut á enterarse de las condicions de suscripció á LA TRALLA per un número determinat d'exemplars, publiquém á continuació aquestas condicions:

7 exemplars.	0'25 ptas.
10 "	0'35 "
15 "	0'50 "
30 "	1 "
60 "	2 "
100 "	3'35 "

Hem d'afegir á la llista de propagadors la Federació Escolar Catalana per 10 exemplars y en Manel Lladó per 25 exemplars setmanals.

La inscripció pot ferse per escrit ó de paraula en la nostra Administració (Diputació, 262, baixos).

En el número següent continuarem las llistas de noms, que tenim rebudas, pera contribuir á fer efectiva la penyora que el Governador imposá á LA TRALLA.

ACTE DE SIMPATIA

A iniciativa de la patriótica Associació "Foment Autonomista Catalá" se reuniren el divendres passat en el Saló d'actes de la mateixa un gran nombre de representants d'entitats de dintre y fora de Barcelona ab l'objecte de fer una demostració de simpatia als periódichs ¡Cu-cut! y LA TRALLA, enfront de la sistemática persecució de que son objecte, assistinthi més de 125 representacions y haventhi gran nombre de adhesions á l'acte.

Feu ús de la paraula'l President del "Foment Autonomista", N'Antoni Utrillo expasant l'objecte de la reunió y pregant als representants dels periódichs ¡Cu-cut! y LA TRALLA que manifestessin la seva situació enfront d'aquellas persecucions.

El representant del ¡Cu-cut! manifestá son agraïment en nom de tota la Redacció del estimat confrare y digué que ab l'apoyo moral que representava l'acte que s'estava celebrant y ab el favor del públich, no recularían pas may devant dels obstacles que l'Estat espanyol pogués posar en son camí.

El representant de LA TRALLA feu aixís mateix manifestacions d'agraïment y declará que las persecucions no'ns venían de nou ni'n protestavam porque d'ensá que som vinguts á la vida periodística ja sabem á lo que estém exposats y ab quins las havém d'héure. Respecte la situació nostra: que estavam contents de veure al nostre costat

Recort del Carnestoltes

El primer dia

El segon

El tercer!

à tan bell aplech de foras nacionalistas, y que ab la seva ajuda estém disposats a resistir sempre tota persecució.

Parlaren además el senyor Sansalvador, del "Foment Autonomista Català", el representant del "Centre Popular Catalanista de Sant Andreu de Palomar", de la "Federació Escolar Catalana", els senyors Pella y Forgas, Lladó, Regás y altres, y'l Dr. Martí y Julià President de la "Unió Catalanista".

Del debat ne vingué l'acort de nomenar una Ponència composta dels senyors Utrillo, Martí y Julià, y Pella y Forgas pera estudiar y resoldre la manera de garantir la existència dels periódichs que la veuen amenassada per la seguida persecució de la justícia espanyola.

Durant aquest acte regnà'l major entusiasme y's posà de relleu l'esperit de companyerisme y cohesió que regna entre las foras catalanistas devant del comú enemich. Per la nostra part nos considerém inmercedors de tan carinyosas demostracions, y las acceptém sols per l'amor que tancan vers la nostra Patria, puig si, que devant de sas necessitats hem de posarhi tot el nostre esforç y dedicarli totes las afeccions y sentiments del nostre cor.

Rebi'l "Foment Autonomista Català" y'l seu digníssim President las més corals mercès per aquesta prova de simpatia; y las demés entitats representadas y adheridas al acte estigan convensudas de que ab els ulls fets a la sagrada ensenya de Catalunya farém per manera de correspondre á las sevas atencions que tant agraím.

Carbassó, carbassonet...

...vinam á veure, vinam á veure. Carbassó, carbassonet, vinam á veure que tinch fret. Aquesta es la cansó que fa un quan temps canta LA TRALLA, somniosament, ab profunda melancolia ¡ay! que parteix el cor del amado pueblo que l'escolta. Acostumada la xicota á rebre ab tanta freqüència las simpáticas visitas de aquest be de Deu d'hermosura manxega, ha arribat per trobarse á faltar, per volguerlo per un sempre més á la seva vora, y fins te la mania que se'l vol posar de totes passadas á la capsalera.

Res, alló que deya aquell. *Todo lo puede el amor...* ó el barret d'una carbassa.

Y aixó que si'l sentíssin á n'ell, fa escriure. Lo qu'es al cel-obert de casa seva, ja se sap de cada divendres, hi ha una verdadera sagramental. De bon dematí ja treu el cap la vehina del segon:

—Nicasia, diu cridant á la fámula del carbassó.

—Quien yama?, fa aquesta sortint en cos de camisa per la finestra de la cuyna ab la cabellera estesa y la pinta á la ma.

—Soch jo noya, ¿que ha venido LA TRALLA?

—Zi, etá ya aquí.

—Y que?

—Oh, hata que se levante er señorito...

—Mirátele tu misma, á ver si hay nada per que así una...

—Bon dia senyora Manela, fa la del tercé fregantse la cara ab la tobollola, no hi ha pas novetat?

—Aixó es lo que ara preguntava...

—Que hi ha la carbassa avuy també?

—No se res filla... á ver Nicasia, sáquelo aquí al cielo abierto.

—Entegua.

—Vol creure que ja tremolo senyora Manela?

—Ay no m'en parli, aixó es una creu...

—Vea uté

—Tírelo mas afuera... no veig res... á ver despléguelo... aixís... ¡Reyna Santíssima!...

Ja's pot amanir senyora Tuyas, avuy l'han retratat en dos ó tres puestos... Fiquis dentro Nicasia que'm sembla que será gros el sarau d'avuy!

Y mentres la pobre raspa esporuguida deixa cuydadosament altre volta LA TRALLA sobre

la taula del despaig y s'afanya en enllestir el chocolate per alló de que á rio revuelto... els cops arriban á tot arreu, las complacents vehinas ab cara de prunas agres y sentintse ja l'esverament á sobre, comensan á baixar al primer pis ab l'ampolla del vinagre, al cetrill del oli per untar els polsos, la xicra de l'ayguanaf, l'aygua sanativa y demés ingredients casulans que han de figurar á l'ordre del dia.

Y no os dich res de quan l'home es deserta: ¡Nicasia... Nicasia!... Lléveme el papelucho. Y comensa á revolcar-se pels llençols, que tant mateix sembla que li agafi una mala cosa, fins que la Nicasia li dona, mes ben dit, deixa anar el diari damunt del llit y s'esquitlla al recibidor. Llavoras llença la vista pel papelucho y tornantse groch com la cera: ¡Maldita sea! exclama. *Que, no van á terminar esos gachapiros con sus satiriquitas de pordiosero? Eso es escandaloso! No se como el Gobierno no arma ahí la de Dios es Cristo... Válgame las cien mil legiones de demoniados. Por vida de...! Como yo pudiera!... Maldita sea, trincados codo con codo se iban derechos á Ceuta!... Insolentes granujas, somorrales, sinvergüenzas, separatistas, ah!...* Y aquí li agafa una basca que al esbargirse es converteix en un esclat de quixotisme que aterrisca á la familia y á las pobras vehinas que no donan l'abast á perfumar draps ab espigol y flor de saüc.

D'un bot salta del llit ab camisola, y empuñant el bastó de las festas se las avia cap á la cuyna y allá entremitj d'un lletinari que fa esferehir, en volen de trençadissa! fins que desvanescut y esbulfegant cau estés á terra damunt las serraduras que havia escampat la Nicasia per evitar que sobreixís la sanch. ¡Pobre Senyó!

Y encara hi ha malas llenguas que fan corre que si li agrada recullir TRALLAS es per entretenirse, la pobre criatura, fent aucells de paper, barcos soterranis, gorras de carter, llagostes y altres manyaguerias.

Com si no sapiguessin els mal-parlats que pobre home... ni per aixó serveix.

JOAN B. ALSINA

Denuncias

.... Y van cinch las denuncias que desde poch temps ensá ha sofert LA TRALLA.

Tots els autonomistas que desitjém per Catalunya jorns de pau y de progrés, tots els que desitjém que Catalunya torni á ser senyora y majora de tot lo que li han anat prenent Estats corromputs y centralistas; tots els catalanistas, dich, sentim un verader amor y admiració per LA TRALLA y demés periódichs autonomistas que ab bona fé y valentia defensen la santa causa del Catalanisme y lluytan pera conquerir la seva Autonomia, enfront dels atachs y acusacions que gent estranya fan á la nostra vera y estimada Patria.

Per aixó tots ens felicitem de las denuncias sofertas per LA TRALLA y ¡Cu-cu! Y ens en felicitem perque ellas demostran que las fuetadas y mossegadas que abdós periódichs reparteixen arriban al lloch assenyalat, que's clavan á las carns dels gossos que enlluernats pel resplandent sol de las llibertats de Catalunya lladran pera esbravar-se, pera deixar anar al ayre'ls seus lladruchs d'impotencia.

Y al felicitar als dos esmentats periódichs per la seva brillant campanya, depositém la infima quantitat de deu céntims pera fer caritat á uns que per ganduls no s'ho poden guanyar y que volen atuhir el moviment nacionalista sense saber ¡infelissos! que aquest els aixafará en la seva triumphal carrera.

SANCH DE PUSSA

LA NECESSITAT

Lo més gran dolor que pot afligir als homes es la necessitat. La necessitat es deu de las angúnias més grossas y de las penas més fondas; la necessitat es, alhora, torment del cos y de l'esperit. Lo cos se sent afeblir y devenir impotent per mancarhi vida; l'esperit se sent aplanat, humiliat, retut sense un cos fort pera realisar accions; se sent enervat y adolorit per la depressió de vida que pateixen los sers volguts; se sent enfutimat, y fins ab desitjos de violencia, enfront de la insensibilitat dels satisfets.

Sofriments morals hi han que atribolan l'esperit y'l duhen á la desesperació; de malalties terribles no'n mancan pas, que fan de la vida un calvari; mes com la necessitat no hi ha cap pena. La necessitat es lo desamparo, es la impotencia, es la conciencia del finar no natural de la vida: es la sang afeada, es l'esperit patint la esfereidora anyoransa de l'amor humà.

A las societats las angúnias de la necessitat aclaparan els esperits per no haverhi regonegut lo dret á la vida; lo dret á la vida plena que es inseparable del existir. Los jorns curts y la vida cara determinan necessitat, qu'es més terrible encare si manca'l treball, ó si, per lo que sia, no's pot treballar.

¡Oh vosaltres que gaudint benestar dieu que enveja la pobresa perque una malaltia angunia la vostra vida ó perque un disgut pertorba lo vostre esperit! ¡Com si'ls necessitats no sofrissin mals del cos y greus dolors morals! ¿No haveu may vist homes xacrosos y esdernegats treure foras de flaqueza pera dur un mos de pa á la maynada escanyolida? ¿May vos haveu donat de las mares febrosas y vensudas venent vida per una mica de recapte per els llurs fills? ¿Cap vegada vos han arribat al cor miradas suplicantas de criaturas sense amparo? ¿Ni un sol cop haveu estat á la llar trista y freda del obrer que cumplidor dels seus devers s'escarrassa sense profit pera esbandir la necessitat del sí de la familia?

Ningú pot predir com l'esdevenir resoldrà lo problema social, com serán organizadas las societats, y com serán transformadas las funcions econòmicas que tant depenen dels avensos materials y de la evolució política dels pobles. Mes sí pot afirmar-se que haurá d'esser per endavant regonegut lo dret á la vida, que al treball li será regoneguda la categoria de funció social, y que, al menys, la necessitat haurá de desapareixer de las societats civilizadas. Lo demés vindrá després: tan bon punt sia possible la evolució normal, per tenir los homes lliure la vida.

La necessitat, opressió de las opressions, es lo primer que ha d'esser esbandit de la societat.

Mes ¿per quina via? Per la que regonegui tots los drets naturals de l'home, per la que prescindexi dels programas artificiosos, de las promesas dels polítichs, de las concessions interessadas: lo Nacionalisme. Mentres las llibertats dels pobles se trobin detentadas, mentres subsisteixin los grans Estats, mentres los homes no s'fan del tot lo que naturalment son, la injusticia imperará y la necessitat será lo crang que rosegará las entranyas dels pobles. Fixeushi bé: los grans Estats viuen per lo militarisme y la plutocracia y determinan una vida econòmica internacional del tot apartada de las necessitats naturals dels pobles; mentres existeixin los Estats polítichs, qualsevulga que sia la llur organició, sempre lo capital será un element de la oligarquia, y'l treball no pasará d'objecte explotable, á tall de materia sense vida, sense sentir y purament productora. Los grans Estats desorganizan los pobles, las nacionalitats naturals y la societat se troba relligada per lleys artificials y no organizada per sentiments amorosos que determinin cooperació de tots los elements socials del poble. Los grans Estats: heusaquí la causa de las injusticias socials, heusaquí los detentadors del dret á la vida, heusaquí lo fet de violencia que fa perdurable la necessitat. Heusaquí lo veritable reaccionarisme; heusaquí la veritable regressió.

Lo Nacionalisme es llibertat y es perfecció. Llibertat perque se fonamenta en lo respecte á las realitats de la vida y de la naturalesa; perfecció perque desenrotlla y afina l'home y'ls organismes colectius. Lo Nacionalisme es la organició natural dels drets del home, es l'armónich actuar de tots los elements socials d'un poble; es la igualtat de la varietat; es la solidaritat natural com á fonament de la existencia de la societat, lo Nacionalisme es incompatible ab lo militarisme y la plutocracia; es la dignificació del individu convertintlo en home. En home ab tots los seus drets naturals, en home exercint á la vida social l'acció plena de la seva personalitat. Sense la efectivitat del dret á la vida no's concebeix lo Nacionalisme, perque'ls organismes nacionals pera existir á pler, lliures, han d'esser la suma de l'acció plena y lliure dels homes que las forman. Heusaquí lo veritable progrés; heusaquí la veritable democracia.

La necessitat, la terrible necessitat que es la sostenidora de la organició política dels grans Estats, que no poden existir sense oligarquias, no hi pot esser á las nacionalitats lliures y organizadas per els principis nacionalistas. Lo dret á la vida plena, moral

—Ey, mestre, vinga LA TRALLA.
El policia.—Me has tomado por un nyevit?

material, priva que pugui haverhi necessitat. Per això som nacionalistes los que estimem a Catalunya, ens sentim moguts per desitj d'assolir la vida plena del nostre poble. Pensém que aqueixa vida plena, vol dir la vida plena de tots els catalans; pensém que volém per a'l nostre poble la organització per la que s'encamina la humanitat a la civilitat. La organització que esdevé de les realitats de la naturalesa.

D. MARTÍ Y JULIA

No se'n treurà res

La ploma. Crech que t'han espavilat el llapis. A tu també, amiga ploma. La ploma. Sí, pro no m'han despuntat. El llapis. Donchs jo encare t'inc mes punta.

CONTROVERSIA

Al Sr. Cuadras y Fargas, de "El Nuevo Ideal" de Mataró

Es molt cert, y de sempre sapigut que'l nacionalisme català, lluyta no, per establir la *antigua nacionalidad catalana* que això en tot cas seria restablecer, sino perquè se li reconegui el dret que a la vida lliure y expansiva te Catalunya, que avuy se troba endogalada, sens poguer desenrotllar las sevas iniciatives tant dintre el ordre moral com en el material.

La declaració de la Assemblea de Barcelona te molta més transcendència, de la que li vol atribuir el senyor Cuadras; en ella hi campeja el gran esperit de llibertat y tolerancia, desde el moment que diu: *que tenen el dret y el deber de cooperarhi tots els catalans qualsevol que sia son sentir en materias religioses, politicas y sociales*. Aquesta tan democrática declaració no la ha feta mai cap partit polític.

En quant als demés conceptes, que en el mateix paràgraf emet el meu contrincant, permeti que li digui que no crech els senti llealment, puig si aixís fos no militaria dintre d'un partit polític.

Respecte a que'l reconqueriment de la llibertat de la Nació catalana, el tinga sens cuidat y tant se li endoni al senyor Cuadras, no m'ho explico, ja que's posa ab pugna ab l'esperit federalista dintre quin partit polític ell milita contradint aixís las sabias doctrinas de En Pi y Margall bellament exposadas en sa obra *Las Nacionalidades*, de las que n'extrech el següent paragraf:

"La variedad, apesar de todo existe, y sería locura empeñarse en olvidarla. Apesar de las invasiones, de la mezcla de razas, de los esfuerzos por borrar diferencias de pueblo, a pueblo, hay dentro de cada nación provincias con carácter y fisonomía propias, que el hombre menos observador distingue apenas encuentra ocasión de repararlas. Ni por la lengua, ni por los hábitos ni por el traje, ni por las facciones, es posible confundir aquí a un castellano con un catalán, ni a un valenciano con un aragonés, ni a un andaluz con un vasco. Donde falta la diversidad de leyes queda la de usos y costumbres. Nadie confundirá tampoco en Francia, al provenzal con el breton, ni a los gascones con los parisienses, ni en Inglaterra a los irlandeses, con los anglos; ni a Austria los alemanes, con los bohemios, o los húngaros; ni en Rusia, a un filandés con un cosaco. Separa a todos estos pueblos y a otros ciento que pudieran citarse, no sólo la naturaleza sino también la historia. Com veu, a n'En Pi y Margall si que'l tenia *con cuidado* el regoneixement de las citadas nacionalitats.

Ademés trobo atrevit que vosté s'atribueixi la representació de *todos los obreros*, al dir que *nos tiene sin cuidado* perquè ni vosté representa a *todos los obreros* ni molt menys, ja que obrer es qui sosté aquesta controversia y obrers som els que redactem LA TRALLA, y molts som els obrers també que constituim associacions nacionalistes, encaminadas a buscar la llibertat

de la rassa catalana com desitjem la de totes las altras rasses que integran la Humanitat, únic camí per arribar a la fraternitat universal y a la pau de tot el mon. Per lo tant lo que diu será la seva opinió particular, cosa que respecto, encare que m'inspiri compassió: y dich compassió perquè no sembla sino que per vosté els obrers haguem de ser eternament uns parias dintre la societat, com si no tinguessim igual dret que'l primer potentat a fruhir dels goigs de la vida, y per tant els mateixos drets y devers dintre la rassa o grupo a la que per naturalesa perteneixem. Si; els obrers com el que més, havem de treballar per donarnos el *lujo* que avuy no podem donarnos de tenir patria, pero no patria en el sentit romàntic de la paraula, sino en el sentit modern de llibertat, de volguer que cada grupo o rassa étnicament definida visqui lliurement la vida que li es peculiar per sa manera d'esser, puig partim del principi de la llibertat dels pobles perquè el poble lliure es la més ferma garantia, del home lliure.

Lo que no volém som aqueixas patrias artificials creadas per l'ambició y per la llei del més fort, aqueixas divisions territorials que'ls mapes ens senyalan en diferents colors fillas del despotisme y de la tirania, lo que no volém ni acceptem es la supremacia d'una rassa sobre una altra, la imposició, el privilegi, de que se'ns fa víctimes; la patria que sentim els nacionalistes, no es la dels patriotes que aplaudeixen y cridan com donas histéricas al pas de las coloraynas del exercit, no; sino que enlayrantnos per demunt d'aquestos convencionalismes que han costat a la humanitat rius de sang y llágrimas, entenem per patria el grupo humá per la Natura ben definit, aquesta patria si que la volém, y com obrers que'ns creyem com he dit més amunt ab los mateixos drets que'ls demés homes, lluytem per donarnos el *gusto de gastarla*, y qui no ho fassi a'ls es converteix en esclau conscient, rémora del progrés, y destorb per la emancipació humá, y's declara tácitamente un vensut enfront de la actual tirania.

El Catalanisme no vol fronteras, al contrari, vol enderrocar las existents, y no accepta més fitas que las que imposa la Naturalesa.

No vull passar avant sens fer avinent al meu contrincant la estranyesa que'm causa que'm parli de la patria universal, y es concretí essent partidari del *partido republicano federal español* qual misió queda reduhida dintre l'Espanya, partícula avuy casi microscópica devant de tot l'Univers.

Pretén V. demostrarme que'l Catalanisme es un partit polític y pera lograrho explica lo que significa la paraula política, cosa que no ve a tom ni n'havem de fer res perquè no serveix pera res com no sia'l portar la controversia per camins esgarriats. Lo que convé saber es lo que son els partits polítics.

Els partits polítics, Sr. Cuadras, son agrupaments d'homes que lluytan pera treure del poder als que l'ocupan pera posarshi ells y governar a la seva manera. Y'l Catalanisme no es proposa això sino que son objecte es determinar la llibertat de Catalunya, pera que en ella hi governin, no els catalanistas, sino els catalans tots.

Y vagis físcant com la seva gratuita afirmació se'n va per terra y en cambi va posantse de relleu la nostra democracia desde'l moment que no treballam pera que manin els catalanistas si no pera que mani'l poble y's governi com cregui mes convenient.

Referintme are a lo que diu dels *sis mals usos* dech manifestarli que es ben inútil tractar de això ja que'l catalanisme no va per retornar al estat d'imperfeció de las edats passadas, épocas en las quals cada poble, tenia els seus defectes peculiars. Tant es lo que crech inútil parlar d'això que ni volia tractarne y si ho faig es sols pera fer notar la falsetat de la afirmació per V. feta al dir que'ls *tals mals usos* foren abolits per Alfons V, donchs que aquest monarca prou feyna tenia en conjurar las revoltes que tenia a Castella y en no deixar de má la conquesta de Nápoli. Lo qui va abolir els mals usos fou Ferran II sino que vosté deu preferir atribuirho a Alfons V perquè aquest no es conegut en la historia com Ferran II ab el sobrenom de Católich.

Crech, senyor Cuadras, que val la pena de no falsificar la historia deixantse portar per lo fanatisme anti-religiós, despreciable com tots els fanatismes perquè en la qüestió que estém debatent havem de tenir en compte que no's tracta de guanyar ni perdre la controversia sino de aduhir arguments y datos (exactes) pera que'l poble jutji.

No estaria malament que una altra vegada quan se refereixi a la Catalunya passada's recordi de dir que aquesta malgrat els seus defectes, era en aquellas épocas comparada ab els altres pobles, el més democràtic, y tan avensat per lo que allavors se refereix que sas lleys y constitucions foren copiadas per pobles que avuy van a la devantera de la civilitació. No tot son defectes, home.

Y per acabar aquest assumpte y passar a un altre, dugas preguntes: A que ve'l fer bromejar als martres de la nacionalitat catalana si aquestos per antichs que sian foren víctimes de son amor a Catalunya, a n'aquesta terra ahont vosté viu? Es que potser creu que fa reaccionari'l recordar la memoria dels sacrificats, quan fins e's anarquistas recordan als martres de Xicago? De aquí dos cents anys será reaccionari recordar a n'en Rizal, Maceo, Kruger, Pi y Margall, etc., etc.?

Al volguer el senyor Cuadras negar que son remada'ls partits polítics, etc., etc., diu que això debería probarlo.

Donchs, aquí va la proba. Afirmo V. que el

partido federal no tiene más jefe que sus ideas y su voluntad; sus acuerdos se toman por los de abajo y no por los de arriba.

En cambi, no'm negaré que el *partido federal español* ha tingut y té individus de arriba, com per exemple en Pi y Margall, en Benot, en Vallés y Ribot, Estebanez y altres personas, totes molt respectables, pero tots ells idòls ab sa corresponent capelleta y sos adoradors o sia la remada.

En cambi, l'Catalanisme no té ni ha tingut mai ni gent d'arriba ni gent d'abajo; ni rey que mani, ni Papa que excomuni. Lo únic que existeix es una Junta Permanent, mandataria del Concell General de Representants que es qui la nomena, deixant els càrrechs cada dos anys, tornant a confondre's ab senzills soldats de fila, ja que en el Catalanisme no's coneix la vinculació de càrrechs, ni'ls *presidentes honorarios*, ni'ls *homenajes*, per molt que hagin fet y hagin treballat, puig no han fet més que cumplir ab son deber.

Ja m'havia fugit la mala impressió que m'ha ocasionat la falsetat històrica de que parlava no fa gayre, quan de cop me trobo ara ab una inexactitut tant gran que no'm permet fiarme de la bona fé de vosté.

Perquè ara ja no's tracta de falsificar successos pertanyents a passadas épocas, que per lo remotas se prestan a equivocacions dispensables quan se tracta de qui escriu pera'l públich, sino que ara's tracta d'assumpto d'actualitat.

Jo prego al públich pera que's vegi com discuteix mon contrincant, que's fixi en lo següent: Pera probar la poca democracia del Catalanisme, s'agafa ab los Estatuts de la "Unió Catalanista" falsificantlos de la manera més fresca y afirmant cosas que no tenen ni la més petita partícula de veritat.

Vegis, si no, lo que diu el senyor Cuadras: "Veamos: hable por mí el reglamento de la "Unión Catalanista":

"Art. 11. Cad' any se reunirá la Asamblea General de delegats nombrats pel Concill, etcétera etc."

"Art. 13. En una o més sessions discutirá y acordará exclusivament sobre las proposiciones que li hagi sotmés l'indicat Concill."

No le parece, señor Llangort, que en estos artículos brilla por su ausencia la democracia y la soberanía popular?, etc., etc."

Sí, senyor Cuadras, en aquets articles, la democracia y la soberania popular brillan por su ausencia pero en cambi en la seva afirmació hi brillan per sa presencia la mala fé y la falsetat perquè aquestos articles no son del REGLAMENT DE LA UNIÓN CATALANISTA. Y pera probarho aquí va la copia exacta dels articles 11 y 13 dels estatuts de la Unió que vosté cita:

"Art. 11. La Asamblea's constituirá qualsevol que sia'l número de Delegats que hi assisteixi, y en una o mes sessions, discutirá y pendrá acorts sobre las proposiciones que li hagi sotmés la Junta Permanent, o hagi admés la Presidencia de la Asamblea al comensarse la sessió."

"Las sesiones serán públicas, á menys que se acordi que siguin secretas. Los acorts se pendrán per mayoría de votos dels Delegats que assisteixin al acte."

"Art. 13. Pera nombrar los Delegats de que parla l'article anterior, s'observará'l procediment que segueix:"

"(a) LAS ASOCIACIONES O AGRUPACIONES DESIGNARÁN LOS DELEGATS DE LA POBLACIÓN EN QUE RESIDEIXIN, AIXÍS COM LOS DE LA COMARCA RESPECTIVA. Quan en una mateixa població o comarca hi hagi mes d'una associació o agrupació, las que hi hagi procurarán posarse de acort pera la designació de Delegats, y en lo cas de que no s'hi posin, qualsevol d'ellas ho avisará a la Junta Permanent, la que decidirá en cada cas quin número de Delegats podrà designar cada una de las entitats en conflicte."

"(b) En totas aquellas poblaciones y comarcas ahont no hi hagi cap associació ni agrupación adherida a la Unió Catalanista, la Junta Permanent nombrará las personas que hagin de desempeñar lo càrrech de Delegat, las quals han d'esser fillas o vehinas de la respectiva població o comarca, o be tenirhi interessos o representació reconeguda."

"(c) Los Delegats dels periódichs adherits a la Unió, serán designats per las respectivas direcciones."

Y perquè no quedi dubte sobre qui acorda'ls temes que s'han de discutir en l'Assamblea, copio l'apartat (c) del article 5 que's refereix a las atribucions del Gonsell general.

"(c) Acordar la celebració de las Asambleas Generales, senyalant la població ahont hagin de reunirse y els objectes en que hagin d'ocuparse."

Are que el públich jutji.

Diu vosté que no demostro que la única forma de govern democrática no sigui la República. La resposta vosté mateix me la dona ja que'm confirma que una República pot ésser tiránica.

Donchs be; si aquesta forma de govern fós del tot democrática aquesta democracia que portaria en sí pr'aria que pogués ésser tiránica perquè lo que es tirania no pot ser may democracia.

Y avall.

Respecte a lo que diu que jo he volgut halagar la ignorancia dihent que si la majoria de Catalunya fós anárquica aquesta's regiria anárquicament, encare m'hi afirmo, puig ab això'm demostro que mon contrincant no coneix lo que es la anarquia, ni per las escubertas.

Pot negarme'l senyor Cuadras que no pugui plantejarse la anarquia en una part del Tot, o sigui, dintre un punt determinat del globo, islat per complet del resto d'ell y pot implicar això que la anarquia no pugui ser un fet dintre la acció natural d'un poble perquè acció natural es, una rassa dintre la constitució étnica d'ell?

Podrá negarme el senyor Cuadras que'l plantejament absolut d'una idea per radical que sigui no pot tenir efecte dintre de lo que nosaltres ne dihem nació? Es que tal vegada la paraula nació l'espanta al fer una afirmació? Qué es la nació sino el grupo natural humá que se identifica en totes las sevas manifestacions y en consecuencia part integrant de la humanitat?

Jo'm permetere'l llibertat de dirli que te molt poch estudiada la organització del ideal anarquista. Jo podria citarli autors anarquichs quins afirmen que la anarquia es compatible de plantejament dins un grupo conscientment organitzat sense esperar que'l grupo general humá estigui per complet identificat ab la anarquia. Pera no ferme pesat al citar noms me limitaré solsament a reproduhir un paragraf de la obra anarquica "La societat futura", d'en Joan Grave, Llegeixi donchs y mediti y de la meditació treguin la consecuencia (...a que'ls individus siguin lliures per agruparse entre ells.

Si aquets grupos tenen necessitat de federarse entre sí, amos siguin de ferho dintre dels límits que creguin convenient realisarho. Aquells que vulguin quedar-se fora siguin lliures de obrar com els hi sembli millor. Que cada hu aprengui a respectar la llibertat del seu vehí si vol estar en condicions que respectin la seva."

Heus aquí lo transcrit de dita obra anarquica: Qué li sembla al senyor Cuadras? Pot o no plantejarse l'ideal anarquich dintre el sí de una colectivitat determinada?

(Aquells que vulguin quedar-se fora, siguin lliures d'obrar com los hi sembli millor) atenguin be; el plantejament d'una idea no ha de anar a la remora dels pobles atávichs, sino que pot plantejarse gradualment segons las exigencias de moment identificadas en els grupos lluytadors. Quedem donchs que la anarquia es susceptible de plantejarse dintre de Catalunya el dia que hagi lograt el regoneixement absolut de la seva personalitat.

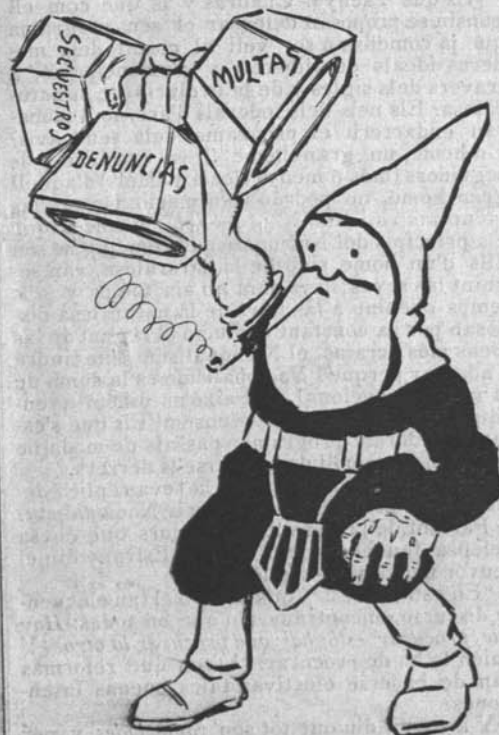
A que aspirém donchs els catalanistas? Aspirém al regoneixement absolut de la llibertat de Catalunya com a medi de plantejar en ella la organització social que millor s'hi adapti, y pot estar plenament convensut el senyor Cuadras que un cop reconquerit lo mes amunt transcrit no serán formas antidemocráticas las que's plantejarán dintre la organització interna d'ella que enlayrada nostra terra sempre ab esperit altament progressiu sabrá adaptarse en lo que en el fur intern dels catalans se relaciona en el regoneixement d'aquella llibertat absoluta.

El meu contrincant digué en son primer article que el *catalanisme negava la autonomia del municipi*; mes al veure are que no es cert ja que li vaig demostrar palesament y ab datos irrefutables la seva falsa afirmació, are surt ab els *tiquis-miquis* de si diu la base a que fan referència, se concederán volguent demostrar que la paraula *concedir* no vol dir res, essent aixís que segons definició del diccionari de la llengua espanyola, a la que tant aficionat es mostra el senyor Cuadras, la paraula *concedir* vol dir *donar, dar*, donchs be; desde el moment que se li donan al municipi totes las atribucions, etc., etc., es consecuencia lògica que li regoneix a dit organisme el dret de gosarlas, y de administrarse ab una ample autonomia.

Aquí te, en pocas paraulas, desfeta tota la seva argumentació basada sencillament en un joch de paraulas, que no logran desfer el fet real y positiu del regoneixement dintre el programa catalanista de la autonomia del municipi.

També després de haver hagut de regoneixer el senyor Cuadras que la ensenyansa en el catalanisme es gratuita segons se desprén de

El nostre nano

—¡Ey! senyor foraster, arreparhi! A pòls!!!

las Bases de Balaguer, cosa que ell negava en son primer article, procura defensar-se de la caygada dihent que el catalanisme no la estableix obligatoria y laica presentant com a argument de pés de que en totes las escuelas que nosaltres sostenim en cap falta la clase de religión. Verdadera equivocació. En las escuelas catalanas de primera ensenyansa se ensenya religió a n'aquell que n' demana, no se imposa a ningú el deber de apèndrerla, y en las escuelas com per exemple del Institut Obrer Català, y las de dependents de comers y altres no se ensenya cap mena de religió.

No parlém de que siga obligatoria perque tota obligació es imposició, y las imposicions son contràries a la llibertat, y ademés perque tenim prou fe en l'afany de cultura de nostre poble que no necessita que l'obliguin per instruir-se, puig aquesta obligació se la imposa ell mateix. Aixó pot anar be a n'els pobles refractaris a la cultura, may al poble català. No parlém si ha de esser laica com tampoch proclamém que siga religiosa, deixant al fur intern de la conciencia individual, la lliure elecció que mes se avingui ab son pensar y sentir. No li sembla, senyor Cuadras, que aquesta es la verdadera democràcia?

¿Dónde proclama y en qué lugar el catalanismo la ley del Jurado? ¿A qué se compromete el "se procurará", de la base 17? Aquí va; la base 17 no diu se procurará quant fa referencia al Jurat, sino que diu... Se reformará la legislación civil de Catalunya prenent per base son estat anterior al Decret de Nova Planta y LAS NOVAS NECESIDADES DE LA CIVILIZACIÓN CATALANA, de qual base per qualsevol què s'apiga llegir se n' desprèn el jurat, ja que las novas necessitats de la civilización catalana mes esplendent que la civilización genuinament espanyola el faria necessari, si es que evolucionant els temps no s' troba encare una llei ahont la sobirania popular estiga mes garantida, donchs, fins aixó se n' dedueix de la esmentada base.

Parla'l senyor Cuadras del sufragi en la forma següent:

"Dice usted respecto del sufragio que es más universal el que el catalanismo propone que ningún otro."

Així es en efecte y vosté no ha lograt demostrar lo contrari per mes que ho ha intentat d'una manera tan fora de rahó, que sense volguer ha ensenyat el seu esperit poch democràtic desde'l moment que fent com qui no ha entès els drets que'l Nacionalisme reconeix a l'element treball, ha vingut a suposar que dintre d'ell hi pot haver diferenciació de classes, tirant aixís per terra la tan cacarejada igualtat que tant tenen a la boca y gens en la convicció.

Li repeteixo, per si ho ha oblidat, que'l Nacionalisme estableix IGUALTAT ABSOLUTA entre'l treball y'l capital, reconeixent com a capital verdader l'esforç material del treballador. Aixó, per si no ho entén, ja que veig que no se n'ha donat per enterat ab tot y dirho ben clar en mon article anterior, aixó vol dir que s'ABOLEIX L'AMOR, QUE S'ANULA'L PATRÓ, establintse parts contractuals ab iguals drets y devers, y idéntica forsa social.

Ja no cal dir donchs, que'l perill del major número que puguin compondre 'ls gremis, no existeix, puig els interessos de las duas parts son exactament iguals y per lo tant las parts contractuals no integran patrons ni obrers, sino capitalistes, tots capitalistes, els uns del diner, els altres del treball manual y tots constitueixen el gremi y aquest gremi es el que porta sa voluntat a las urnas.

¿Veuen com es esquitit el seu modo de pensar, devant de la gran organizació social nacionalista?

Y are, respecte aquest punt, no puch acabar sense treure un altre mal de cap al senyor Cuadras. Diu ab un candor que no s'explica en un home d'idees, que ahont aniran a emetre son vot els obrers que no estiguin agremiats.

Y aixó es com si'm preguntés, com assegurarem la existencia a un home que s'empenyi en no menjar.

Las modernas ideas, la práctica y las experiencias han sentat com a principi social la asociació. El mateix programa federal estableix la agremiació y, avuy en l'actualitat, els obrers posen tots nostres esforços en consolidarnos per medi d'associacions per afinitat de treball, veritables gremis, solzament que avuy nos trobem mancats de forsa perque no tenen personalitat jurídica, ni representació oficial las nostras associacions obreras.

Y consulti'l senyor Cuadras entre 'ls obrers com s'ho arreglan pera lograr que'ls companys de treball ingressin en llurs associacions y preguntinshi a ells si es convenient ó no que 'ls obrers s'eduquin en las prácticas de la solidaritat y veurá com l'hi dirán que si. Y si'ls obrers diuen que si, com que ells son els mes interessats en la cohesió, ja no hi ha dubte de que queda fora de combat el perill de que 'ls obrers deixin d'agremiarse el dia que en la agremiació hi vegin veritable garantia als seus drets socials.

El mateix Pi y Margall en son Programa manifest de 22 de Juny de 1894 recomana als obrers que s'associhin no confusamente, sino por artes... y diu més avall: Se engañan si creen ociosa esta organización.

Y per fi reconegui mon contraopinant que ab el sufragi dit universal las Corts no son pas representació exacta del poble: perque, essent aquest un compost de ciutadans ab diferents oficis y carreres lo just es que cada ordre de interessos tingui per lo menys un representant de son sí donchs que ell millor que cap altre cuidarà de lo que representa ja que ell es de aquell ofici, carrera, etc.

Y are m'agrada entrar de plé en la cuestió

religiosa perque al menys podré agraahir al senyor Cuadras el que m' dongui motiu pera fer entendre (no a vosté que suposo que ho ha de entendre be prou) sino als que segueixin aquesta controversia, la gran amplitud de conciencia, la gran tolerancia y'l respecte a todas las ideas que radican en la conciencia humana, condiciones que per sí solas acreditarían de progressiu, culte y democràtic al poble que las tingues en l'legislatura.

Encare que fa pitjor discutir ab els que no volen entendre que ab els que no saben entendre, no per aixó hem de deixar de tornar a la nostra pera desfer ab tota senzillesa las afirmacions que molt a la babalá fa'l senyor Cuadras, al qui no hem pogut portar, y ho sentim, al terreny dels fonaments y de las probas treyntlo d'aquesta mania de dir molt y no probar res.

En primer lloch es fals que'l Catalanisme tinga cap preferencia per determinada religió, perque essent el Catalanisme un ideal nacionalista es reconstituyent de nació y la nació es un format de conciencia, de sentiments, d'ideals, de societats, d'individuos, en una paraula, nació es naturalesa, y nacionalisme es retornar, reintegrar a la naturalesa la seva personalitat estrafeta per lleys, obra d'homes, enemichs sempre de la mare eterna, com ho demostra sa historia plagada de monstruositats y vicis desnaturalisadors. Per aixó, senyor Cuadras, el Nacionalisme en duas paraulas solemnement declaradas en el democràtic organisme de la Assemblée, desfá todas las sevas afirmacions en aquesta materia, perque diu clar, palesament y ab aquèlla grandesa y llealtat catalanas, que essent nacionalista l'acció que realisem tenen el dret y'l deber de cooperarhi tots els catalans, sia qualsevolga son pensar en materias religioses, polítiques y socials. Y si'l senyor Cuadras no tingues mes interès que'l de fer surar la veritat y debatissim aquí una cuestió verament allunyada dels compromisos que'l lligan, hauria de convenir en que dit aixó, ja no hi ha réplica puig sabut lo que vol dir Nacionalisme (reconstitució, reintegració a la Naturalesa) y sabent que a n'aquesta acció reintegradora tenen el deber de cooperarhi tots els homes que per ley natural son afectes a n'aquella Naturalesa que's tracta de reconstituir, ja descomptariam tota altra cuestió y fins s'hauria guardat de reproduhir la famosa troballa de las Bases d'Olot, puig ben clarament se dedueix que essent el Nacionalisme una acció natural ha d'anar ab la Naturalesa y aixís com un temps els venerables patricis que moguts per son amor a Catalunya acordavan sincerament y llealment las bases que retreu el senyor Cuadras, es garantia de la virtualitat y rahó d'esser del Nacionalisme el fet de que a mida que'l poble ha entrat a cooperarhi mogut també com aquells venerables d'allavors, per son amor a Catalunya, han acordot sincerament y llealment proclamar 'ls drets del home y'l regnat de las ideas mes avensadas en sociologia, venint a reformar y anular (y aixó'l senyor Cuadras no deuria ignorarho) tots aquells acords que no estiguin en l'esperit dels temps moderns, de la mateixa manera que respectant avuy las antigas y liberals constitucions catalanas, las reformarian, si Catalunya fós senyora de sa voluntat pera ferlas mes liberals encara segons convinga a las vigents necessitats y segons estigui en l'esperit del veritable poble català, que es el que produheix y'l que treballa.

¿No recorda'l senyor Cuadras que anys enera 'ls avensats, els liberals, els democratas eran los partidaris d'aquestas mateixas lleys que avuy considerém (perque ho son) atentatorias a la llibertat dels homes y als seus drets naturals? Donchs aquells braus democratas de allavors ¿han de mereixe'l despreci nostre, are que evolucionant els temps y sabent per experiencia la esquifidesa d'aquellas llibertats que ells defensaren ab mes brabó que 'ls democratas d'avuy, puig que foren guanyadas ab las armas a la mà, hem vist que eran incapassas de procurar satisfacció a las necessitats socials del poble?

¿Es que'l senyor Cuadras y 'ls que com ell pensin se proposan defensar el seu programa que ja comensa a ser vell al costat dels moderns ideals de llibertat y d'emancipació, a través dels sigles y de la evolució de la naturalesa? Els nets dels federals d'are no'l trobaran endarrerit el programa dels seus avis? Un home, un gran home 'l va escriure y 'ls seguidors (més ó menys lleals y fidels) d'aquell gran home, no podrán reformarlo, perque las voluntats van anar al programa, mentres que els principis del Nacionalisme, com que no son fills d'un home sino de la naturalesa, van seguint las sevas lleys junt ab els temps y si'ls temps obehint a las lleys de la naturalesa disposan per sa constant evolució el regnat de las ideas més acratas, el Nacionalisme s'hi tindrà d'adaptar perque'l Nacionalisme es la suma de la voluntat nacional. Per aixó'ns dihem avensats ab orgull; perque avensém! Els que s'estancan adorant programas passats de moda no avensan, en perill de quedarse'ls darrers.

¿Veuen com es molt petita la seva réplica devant de la grandesa del esperit Nacionalista?

Parlant de la Base 2.ª y'l discurs que en sa defensa feu el Ponent senyor Estrany diu el senyor Cuadras lo següent:

"En esta Base 2.ª, que motivó el tan elocuente discurso, encontramos lo que en todas: Hay que procurar esto; hay que procurar lo otro. ¿Y quien lo ha de procurar? ¿Y con qué reformas han de hacerse efectivas tales buenas intenciones?"

Y a seguit diu que tot son vaguedades y per demostrar com s'ha de parlar quan se vol fer sense vaguedades, transcriu un tros del prográ-

Gran éxit

Avuy sí que puch ben dir que li ben endevinada.

Tot just surto pel carrer y ja me l'han... agotada!

ma federal referent a l'ordre social. Comensa la copia dihent: Queremos los federales en el orden social; y a continuació una pila de cosas molt bonicas ab algunas de las que estich molt conforme; pero no ab la que estableix vuyt horas de treball a las minas perque considero que son masses horas per un treball tan feixuch.

Y també a mi se m'ocorra'l dubte que se li ha ocorregut al senyor Cuadras: ¿Y qui ho ha de implantar tot alló? ¿Y ab quinas reformas s'han de fer efectivas tan bonas intencions!

Respongui vosté y apliqui la resposta a las vaguedades.

Y finalment parlant del dret a la vaga li diré que tota l'argumentació de vosté en contra de la Base 4.ª de l'Assamblea de Barcelona, cau per terra manifestantli la impossibilitat de que l'obrer hagués de sucumbir per miseria, ja que al ferse efectivas las Bases ditas se faria també efectiu pera tothom el dret a la vida.

Es a dir, que quedan tan en peu las meas afirmacions, que crech que per contestar el segon article de vosté n'hauria tingut prou tornant a repetir tot el meu primer article.

Y quedant en peu y sense réplica fundada las meas afirmacions, quedan encare vigents las conclusions.

¿Es antidemocràtic el Nacionalisme? ¿Es reaccionari? Ho ha demostrat el senyor Cuadras, qui sols fa afirmacions sense fer demostracions?

¿No's convens de que'l nostre ideal es el més democràtic?

El poble que ho judici y fins un'altra.

PELEGRÍ LLANGORT

A las donas catalanas (1)

Ni sé escriure, ni tinch las pretensions de posar tot lo que sento en el meu cor. Hi lleigit molt sovint LA TRALLA y altres diaris catalanistas y he vist sempre que las ideas catalanistas son per tothom, per homes y per donas, perque estich que es una idea que no es com las altres que no mes ne poden ser els homes, perque las prédicas de tots els polítichs son de república y de monarquia, ó de conservadors ó de liberals que si tinch de dir la vritat no se ni lo que vol dir. En el catalanisme d'aixó no s'en parla, no mes se parla de llibertat la patria, la nostra estimada Catalunya, y de fer que els obrers, homes y donas sian dignes fills de la terra y tinguin aquella llibertat qu'els fassi ser homes y no esclaus ab lo que logran sortir de las angúnias en que are es troban perque ab las lleys d'are guanyan poch jornal y'ls queviures son cars, perque

tot lo que's guanya a Catalunya s'ha de pagar a Madrid ab la escusa de impostos y contribuciones que tot va a recaure contra dels obrers.

En una vetllada del "Aplech Catalanista", vaig coneixer lo molt que las donas tenen el deber de treballar per la Patria. Molt bé deya l'orador que las donas son las que mes han d'ajudarhi perque las donas son las que venen a ser lo fonament de la societat, son las mares que desde la infantesa poden ensenyar als fills las sevas obligacions de bon català.

Y després de tot, las noyas que com la que aixó escriu hem de guanyarnos la vida ab el treball y las unas en el taller fent de modista y las altres en la fábrica, hem de saber que ab el Nacionalisme se posan las donas en condiciones de poder exercir la seva tasca respectantshi la seva condició de dona y tenint en respecte la seva constitució personal, mentres que avuy las donas que han de treballar per la seva subsistencia han de desatendre las obligacions de la familia pera portar a casa'l bocí de pá per la mare y pels germanets.

Ademés tenim la obligació de defensar els drets de Catalunya y de fer que tots els que'ns voltan siguin ben catalans y estimin a la seva terra, perque si fins are a las donas se las ha mirat y se las ha tingut com inútils pera las ideas y'ls homes s'han cuidat de governar y fer lleys sense deixarhi dir la nostra, are hem de demostrar que'ls nostres sentiments son enlairats y que hem de practicar el deber de procurar que els nostres fills trobin mes justicia que ara y no siguin tan ignorants. Catalunya es la nostra Patria y a la Patria l'han d'estimar tots els seus fills y ja que'l Catalanisme demana que hi siguem tots y que las donas tenim tan santas obligacions, jo demano desde LA TRALLA a todas las donas de Catalunya, a todas las donas que un día ab tanta germanor varen oferir una Bandera a la Unió Catalanista, que fassin propaganda entre las sevas amigas y treballin sempre perque es tornin els drets a la nostra estimada Catalunya, y aixís complirém ab el nostre deber y podrém ser dignas fillas de Catalunya.

Jo tinch la satisfacció de dir que de las vuyt noyas que som al taller, ja som la majoria catalanistas y ningú's pot pensar quina satisfacció sentim quan parlém de Catalunya, perque la estimém ab tot el cor perque es la Patria.

Sí, amigas y companyas, donas de Catalunya, ricas y pobras, senyoretas y treballadoras, todas hem de treballar per Catalunya y procurém quan tinguem fills sian ben catalans y tots catalanistas perque aixís no trigarà el jorn de la llibertat de la Patria y del benestar y llibertat digna de tots els catalans.

(1) Hem tingut el gust de rebre l'hermós treball que publicà a continuació, tot ell resplandent d'una sinceritat corpenedora. Desd'aquet lloch donem grans mercès a la autora y desitjem que'l seu exemple sia seguit per todas las donas de Catalunya y que todas ellas compreguin, com la senyoreta Arbós, la transcendencia de la seva intervenció en el Nacionalisme.—N. de la R.

Perdonim, senyor director, aquest escrit si ho creu convenient i vol posar-lo a LA TRALLA, dispensi las faltas perque no m'han ensenyat may d'escriure català y li donaré las gracias

ANTONIETA ARBÓS Y FABREGAS
Oficiala modista

¡PERSEGUITS!

Se'ns persegueix per la més petita cosa que ells creuen illegal, en nostres escrits, en nostres actes, en nostres parlaments; temps fa som amordassats per gent que poch volen la felicitat de nostra terra.

Veritat es que'ls que tal cosa fan son els mateixos de fa cent noranta anys enera.

Hem d'ajéurens encara sota d'ells? Catalans eran aquells homes que per espay de vuyt sigles respiraren llibertat disposats sempre, en cualsevol revolta, ferla respectar. Tant que per avuy la volém! Unimnos, Catalans; deixém a segon lloch aquestas diferencias que'ns separan; ¿No volém tots Autonomia? donchs, aném a Ella, després ja vindrá; aném tots de moment ab aquet sol dalit; aném a conquerir la Autonomia de nostra terra!

FRANCISCO DE P. BADIA

D'una comissió d'obres del Ateneu obrer del districte segon, hem rebut la següent

PROTESTA

En vista de las falsetats estampadas en el número del 2 de Mars, de *La Publicidad*, en un article dirigit al Governador Civil, hem de fer constar:

1.er Es fals que l'arcalde de Granollers assistís y menys presidís el dinar dels orfeonistas y demás catalanistas agregats a la excursió.

2.^{on} Es fals que l'arcalde presidís el concert, puig si hi assistí fou com espectador.

3.er Es fals que's promogués cap escándol al cantar l'"Orfeo Canigó" *Els Segadors*; puig no pot calificarse de tal els aplausos y viscas a Catalunya y a l'Autonomia ab que fou saludat nostre himne nacional.

4.er Es fals que's dongués cap crit de *Morin els Castellans*, com afirma l'anónim redactor de *La Publicidad*; y consti una vegada més que'ls catalanistas no desitjem la mort de cap castellà; ens acontentém ab que no'ns manin. A tots els naturals del resto d'Espanya'ls hi desitjem molta salut y molta felicitat, pero... a casa seva; puig entusiasmas partidaris de l'Autonomia integral de Catalunya, som acérrims enemics de tota ingerencia extranya en nostra organissació política, social y administrativa.

Y consti també que las anteriors manifestacions las fem solument per honor a la veritat, y del arcalde de Granollers sols ne sabem que es caciquista; que al comensar el cant de *Els Segadors*, lluny d'axecarse dret, va repaparse ab tota la comoditat en la cadira y que quan las denuncias dels periódichs catalanistas, va ordenar als municipals que recullissin els exemplars denunciats; ab lo cual n'hi ha prou per demostrar que'ns fa tant fástich com els redactors de *La Publicidad*, que dientse republicans liberals fan d'espieta del Governador, inventan calumnias y incitan a las autoritats a que extremin, encara més, la persecució que sofreix el Nacionalisme Català.

Barcelona, 3 de Mars de 1905.

(Segueixen 56 firmas).

¿Qué es el arte?

—Que le parece a usted eso de la Comisión abolicionista?

—Sap que'm sembla? que anirá molt lluny y farà molta forrola.

—Pero que ha de hacer forrola, home. ¿No ve usted que suprimir los toros sería como querer borrar de porras la gallarda rasa española?

—Y qué té que veure si s'hagués de suprimir? cosa que no es veritat; es a dir que vosté creu que l'Estat espanyol s'aguanta ab la barbarie, sense aquesta senyora no pot viure, ¿no es aixó?

—Y qué ha de ser, home; los toros no han sido nunca barbarie, y si solamente el zello del arte español, del arte verdad; conqué me parece que va alguna deferencia. Quitarle ese arte, sería como quitarle la via, y como verdadero patriota nunca lo consentiremo.

—Bueno, donchs si no ho consentiu, millor; us deixarém sols ab el salvatjisme, tallantvos las amarras de la civilissació, ja que en vostres cors no hi pot niar.

—Pero home, ¿es osté catalanista, que hable azina?

—Si, senyor, si, y per aixó detesto aquest arte que vosté enlayra tant y a nosaltres nos fa tant fástich, perque en nostra patria Catalunya no'l volém; nos estimém més el que, aixamplant els cors ab amor, no'ns embruteix ni'ns degenera, ¿ho té entés, are?

—Ahora si que me he convenzio de que osté no entiende nuestro arte.

—Ni vosté'l nostre.

—Osté lo paze bien, amigo.

—Adeusiau, recorts als companys de salvatjisme.

JOAN JAUMANDREU

CASTANYAS RURALS

BROSSA DE VALLS

El senyor *Cacatua*, republicà de la Unió estomacal, va donar compte als frateros de la seva gestió al Municipi.

Aquest pigmeo polítich se li ha posat dintre de la cacatua la pretensió de que tots combreguém ab talls de *pastanaga* y que vivim al morro.

No obstant de ser los comentaris ja del domini públich, jo ampliaré lo que tal volta per un descuyt no va explicar a la reunió fraternal de la escudella.

El Sr. Oller.—El ciutadà Vives té... la paraula.

El Sr. Vives.

Me presento al devant vostre felis, gojós y content

a donar compte del nostre

imparcial comportament.

Com ja sabeu, vaig entrar

en las filas de la Unió

perque Ollé'm va assegurar

porvenir y... protecció.

Sent advocat sense plets

y ensenyant sempre la cua,

vaig comensar fent estalvis

deixantme la *cacatua*.

Van venir las elecciones

y'm van nombrar concejal

mediant ciertas condiciones

que Oller sab.

Oller.— Dirlas no cal.

Canals, lo gran diputat,

en be de la població

va treure una subvenció

de las Caixas del Estat.

Que entre carlins, liberals,

conservadors y... la Unió

varem repartirse'ls rals

sense cap oposició.

Ens vam nombrar profesores

perque eram majoria,

y avuy gosém dels favors

de la odiosa monarquia.

Los consums vam arrendar,

que encara que'ls combatim

ja sabeu que hem de pagar,

puig de vosaltres vivim.

Dels apremis que refeu

no'n menja res el partit,

puig aixó ja compendreu

que es pera un altre'l profit.

Per favorir al obrer

que's donessin vaig manar

un libret per sapiguer

las reglas pera menjar.

Si algú cobra ilegalment

y'ls hi doném subvencions

es... degut al reglament

en que fem las elecciones.

Visca, donchs, la Unió y Oller,

y visca aquest gran partit

que protegeix al obrer

en pro del nostre profit.

ALSA-PREM

Valls 7 Mars 1905.

Copio:

«La Gaceta publica un decreto jubilando al jefe del Cuerpo de Telégrafos, y otros concediendo nacionalidad española a varios súbditos marroquies.»

¡Are si qu'estém ben posats! Ja no tenim el porvenir a l'Àfrica. Are son els moros els que tenen el porvenir al país dels inconsutils.

Potser anyoran la parentela.

El *Globo* diu qu'En Villaverde no te en bon us las facultats mentals.

Si, pero ha de saber El *Globo* que quan se tracta de perjudicar a Catalunya d'enteniment no'n falta.

En aixó nostres governants sembla qu'estiguin empenyats en demostrar la veritat del adagi que diu: boigs fan bitllas.

La *Campana* critica 24 militars que s'han firmat en l'allocució de la Lliga contra'l desafió.

Y'ls diu que si son enemics del desafió individual també ho han de ser de las guerras, que no son altre cosa que desafius colectius.

La *Campana* avans de criticar hauria de recordar que ab tot y haverse declarat enemiga del desafió, va de braset ab els partidaris del servey obligatori.

Els soldats ¿que'ls vol per fer per meriendas democráticas?

Vaya buenas.

Ja pot dirse que'ls frateros han begut oli.

La mateixa *Perdida* ho confessa dihent que En Lerroux es el seu Kuroki; que's com dir qu'es son general.

Y com que En Lerroux es espanyol ja poden contar las victorias que'ls proporcionarà.

Per are ja comensa a preparar la retirada.

En Vallés y Ribot treualla la unió dels federals, y si las llenguas no menten, entre ell y uns quants de «Catalunya Federal» s'ha planejat l'arreglo.

Peró diu que la cosa no es prou llista, perque te un grop; la tossuderia d'en Laporta, que diu que vol que's fassi constar, com a primer punt, que l'acció dels federals de Catalunya es nacionalista.

En Vallés ho trova fort per dirho a la massa sense prepararla; pero en Laporta vol que no s'hi tiri aigua, y en quan a lo de preparar a la massa, diu que tot aixó son quentos per fer la unió y després no cumplir els pactes.

O s'es nacionalista o s'es espanyolista, diu en Laporta. «Jo soch lo primer, y ho dich sense fer embuts. Si el partit d'en Vallés no ho es, no hi entro, que parli clar com jo hi parlo.»

En Sampedro y Miguel, aquell transfugo del partit federal, avuy llimpiabotas dels unitaris, neula de gran calibre, patum de solemnitat, trasto passat de moda, sols utilissable en dias de gran escasses (es a dir a falta d'altres) parlayre cansoner y carrincló, mes pedant que un Quixot barato, y mes ruch que en Cacaseno, etc., etc., digué en un meeting celebrat a Mataró que el catalanisme negava la autonomia del individu y del municipi y altrás bestiesas marca *La Perdida*.

Alguns assistents al acte varen protestar de semblants falsetats, cosa que trovém mal fet, perque tot quan pugui dir un Sampedro Miguel, se ha de pendrer de la mateixa manera que si sentissim al *Noy de Tona*, al *Erabó* o si vegessim las pallassadas de un clomw de circo, ab l'aggravant que aquestos lo

que fan, ho fan ingenuament, en cambi en Sampedro y Miguel diu lo que li fan dir, prometentli (perque fassi de pallasso) un acta que no li donarán may perque fins els frateros saben els punts que calsa, 54 de ferraduras y zero de cervell.

Per acabar una advertencia, Sampedro. No'ns en-vihis are aquell negrito que tens a casa, perque ens trencariam de tant riure, y ens hauríam de comprar un braguer.

El *Club Radical* de la Unió Republicana ha destituït a n'En Lerroux del càrrech de president honorari, en virtud de manifestaciones contradictorias que revelan en El Preemittente que las expone en público, poseer un espíritu voluble, y cuando aquellas van precedidas de un sentido tonante que revelan también soberbia, soberanía, imperiosidad, impolitica, personificación del hombre autócrata, indigno de cobijarse bajo el manto de la democracia.

De següé que si un any enera'ls ho haguessim dit nosaltres tot aixó'ns hauríam tractat de qualsevol manera. Are ja es diferent perque també deu cobrar de la *mano oculta* l'Club.

D'aquesta *mano oculta* que consisteix en no ser fanatichs del homes.

Y que vagi desglossant: un'hora ó altre te de su-rar la veritat.

El *Correo Catalán* (a) *L'Espia de Caldas*, parlant de Sant Joan de Deu deya que no *rehusaba asistir a los pobres más asquerosos*. Així entén la religió'l *Correo*? ¿Insultant als pobres?

¿Que potser no ho sap que al veritable religió's els pobres no li inspiren may fástich? Tot lo més compassió.

Peró no'ns hi encaparrém.

Ho diu *L'Espia de Caldas*.

El Governador ha penyorat ab cent duros a un café-cantant, perque segons informe oficial, tenia *valiente* de professió.

Escolti, Sr. Governador:

Y a n'els Srs. d'aquella casa del passeig de la Duana, que V. sab y jo vuy dir, ¿quan els penyorará? Perque ells també'n fan de *valientes*.

Figuris que fins han tingut l'atreuiment de demanarnos la bossa ó la vida.

Demá disaapte, a las deu de la vetlla, celebrará l'«Aplech Catalanista» una solemne vetllada musical com a clausura de la exposició d'art, que ab tant bon éxit ha portat a terme.

En ella hi pendrán part el mestre professor en Francisco Piqué y Salvat; en Francisco X. Pons, las distingidas senyoretas N'Aurea Puig y Paquita Gonzalez y l'notable folklorista l'Aureli Campmany.

En ella hi quedán invitadas totas las entitats nacionalistas.

Paris, 13.—El viaje de Alfonso XIII a Francia, según dice *Le Gaulois*, está acordado fijamente para el día 30 de Mayo próximo.

¡Que per molts anys!

S'está organissant una associació quin objecte es el d'assistir alguns dels socis a tots els meetings frateros de Catalunya, pera demanar la paraula y refutar tot lo que'ls fraterals diguin en contra del Catalanisme.

La *Campana* n' parla y diu que a la nova Associació li escauria molt el nom de *Lliga d'aficionats als concerts de pito*.

En cambi nosaltres dihem que'ls frateros estarian en caràcter si organissaven una entitat que podria tenir per nom: *Lliga d'aficionats a jugar quan se'ls crida a controversia*.

Proposém per president a n' En Junoy.

La *Llana de Vico* publicaba dias passats una correspondencia de Manlleu firmada per un catalán-anticatalanista que ab la afició a lo d'allende y volgent fer erudit retreu una dita castila: pero falsificada. *Dias revueltos ganancia de pescadores*.

¡Oh inclit y sapientissim catalán anticatalanista! Ab aquell castellà tan cerrat aviat será bo per burot. (Fixinse'ls llegidors que diu burot; y'ls caixistas, si coneixen al Sr. dels dias revueltos, no's deixin portar per la temptació de posarhi r doble.)

Peró *vaya!* si no pot arribar a burot y'ns promet fer bondat li regalarem una ceba ben grillada perque pugui omplir d'una manera ó altra aquella buydor que tragina sobre las espatllas.

Es tot lo que podem fer per no haberli de dir: Deu vos fassi be.

Mentres el president del Concell de Ministres accepta telegramas en català, a Vich hi ha un bossinet d'alcalde que no vol atendre las comunicaciones que li dirigeixen escrites en català mellor que'l castellà que parla ell; perque'l tal bossi d'alcalde parla un castellà qu'enamora. Res, es alló: com que la dulce y harmoniosa'l tira tant! Miri microscópica autoritat: no'n fassi més de mèrits; ab los que te fets ja n'hi ha prou pera lograr un títul.

Pot estar ben segur que donats sus relevantes servicios una vegada hagi fet d'estira cordetas de la llengua catalana, el farán, pel cap mes baix, aspi-

Precaució

—Hont vas sense tralla, Quico?

—Noy las afanan.

rante a pretendiente de solicitante a la plaza de pidiolante del título de ayudante de empleado de tercera clase en cesantia.

Y com presumirá! Tothom se'l mirará y no podrán menys d'exclamar: ¡que munich el noy de casa!

Llegim a Las Noticias del passat dilluns:
En Las Cortes un muchacho, que vendia «El Federal», fué envuelto por un grupo, el cual arrebató al muchacho los números que llevaba, quemándolos.

Es el millor sistema per conservar la llana fraterna. Apoderarse dels periódichs que'ls hi cantin las vritats.

Se coneix que'l tal periódich hauria sigut denunciat per... en Junoy, Corominas, etc.

¡Valenta llibertat d'impremta la que'ns portarian aquets tipos!

Y valents protectores del obrero aquets farsants que saquejan a un pobre vendedor de periódichs, arrebatantli els exemplars que tal vegada constituïan son únic capital, y qui segurament contaria ab el producte de la venda per donar pá a la familia!

¡Ah! y además els van cremar...
Com els antichs inquisidors cremavan als heretjes; porque segons aquets republicans de pega, son heretjes y facciosos tots els que las cantan claras a sos ilustres amos Junoy, Corominas, etc., etc.

Quan en días d'elecciones ó d'agitació política vegin grupos fraternos fent comentaris, acostinsh porque's divertiran.

El diumenge passat devant de La Publicidad hi havia un nombrós grupo mirant el transparent posat al balcó en el que s'anunciava la victoria dels unionistas.

Un fraterno deya que als catalanistas haurian de tirarlos de cap a mar.

¡Just noy! Fora la gran manera de guanyar sempre.

Y fora també'l gran método per demostrar que per vosaltres lo mateix significa llibertat que llibertinatje.

La Publicidad del dimars al demati diu que los clericales no se entusiasman con el catalanismo.
Y ara! ¿No havias dit infinitat de vegadas que clerical y catalanista volia dir lo mateix?

Perque l'arcalde senyor Lluch al crear la brigada de 400 pllassas per donar treball als obrers qu'están sense feyna, ha enviat dos volants a cada regidor y altres dos a cada vocal, La Publicidad del dimars está indignadísima.

Se coneix que'ls regidors republicans volian que aquestas 400 pllassas fossin totas pels fraternos.

Y els obrers que no perteneixen a la Fraternitat!
¡Oh! ¡aquells que's reventin!

En Lerroux a n'el discurs que va pronunciar el diumenge a la Fraternitat, va dir: «que hi havia republicans que sols desitjavan figurar y ocupar cárrechs».

Y nosaltres que'ns pensavam (perque ell y en Junoy ho habian dit), que tots els republicans eran indiscutibles... porque eran republicanos.

VIC

Las societats corals del dia

Si'l gran Clavé pogués tornar avuy a la vida, de segur que s'esgarriaría al veure las societats corals per ell fundadas tan apartadas del fi pel qual ell las instituí.

Per regla general, en totas hi dominan ayres forasters, en lloch de aquell tan catalá que ell procurava donarli; en totas hi regna aquell egoisme entre companys de treball, que fa que l'un no pugui veure al altre, que en diferents cuestiones polítiques y no polítiques l'un fassi traició als altres; en casi totas ellas hi veyém dominar l'ignorancia y las baixas passions, cosas tan contrarias a las ideas d'en Clavé que las fundá per instruir y dignificar al poble, al mateix temps que per deleitarlo ab las hermosas composicions, en quinas no s'hi respira mes que amor a la terra, al art, a la instrucció y educació de la classe obrera.

Progrés, virtud y amor, fou lo lema sant del immortal Clavé, y a propagarlo dedicá tots sos esforços, pero si anessim a examinar a cada una de las societats corals avuy existents a Catalunya, ¿cuántas ne trobariam que seguisin aquell bonich lema? En la gran majoria, en lloch de seguir envers al Progrés, veuriam que lo que fan es anar sempre mes enera, deixant tot lo que te sabor de la terra y entosudits en lo foraster; veuriam que apesar de no saberlas pronunciar, tenen mes afició a composicions castellanas ó a altres que encare que s'fan catalanas tant desdiuen de nostre carácter, que a las que cantan alguna de las glorias de nostra patria, ó son una viva descripció de nostras costums.

Lo qui escriu aquestas ratillas ha tingut ocasió de veure a individus d'una societat coral cantar de mala gana una pessa, sols porque parlava de Catalunya, y a altres, incapassos

de comprendre lo diví art de la música, cantar ab fástich una cansó tan hermosa y tan melodiosa com «L'emigrant», y en cambi trobar gust y cantar ab afició cansons y composicions pasadas ja de moda y propias de Castilla, y en las poca-soltas tituladas: Morrongos, Frú-frús, tangos del Cangrejo, etc., etc., que tan poch s'avenen ab lo carácter catalá. ¡Ahont es lo progrés que tant volia lo gran mestre!

De virtud y amor tampoch ne trobém gayre en la gran majoria de societats corals, porque, com ja he dit avans, hi regna lo mes baix egoisme; per petites cuestiones de la mateixa societat los uns se renyexen ab los altres, y en lloch de instruir se y perfeccionarse, com era lo desitj d'en Clavé, sentiren per tot conversas inmorales y res de poguer parlar de nostra terra y de nostras hermosas costums tan bellissimament cantadas pel gran músich-poeta. Si se 'ls vol fer contents, parleulos no mes que de república, d'en Salmerón, d'en Lerroux, d'en Junoy, de «La Marsellesa», y altres excessos; fora d'aixó, ja hi domina l'odi contra tot lo que fa olor de catalá, contra tot lo que tendeix a instrucció, en una paraula, contra tot lo que significa progrés, virtud y amor.

Y que consti que tot aixó que he dit, es sols en termes generals, porque per sort encara n'hi han com lo benemérit Orfeo Catalá y varis d'altres que segueixen a aquella célebre entitat, que's pot dir que practican en veritat aquell hermós lema del fundador dels coros catalans. ¡Tant de bó que tots los demés coros de Catalunya fes sin cap envers lo progrés, virtud y amor com fan aquets! Altre sería la sort de nostra terra y la de la mateixa classe treballadora avuy tan vilment enganyada y tan poch instruida; allavors si que's compliria lo plan del gran mestre de dignificar als obrers y de fer gran la seva patria, porque, que's desenganyin; si no estiman de primer la terra que 'ls ha vist neixer, si miran ab menyspreu tot lo que fa referencia a sa llengua, a sas glorias y a sas tradicions, si no procuran de ferm instruirse, y en cambi s'entusiasman ab tot lo foraster y ab lo que afalaga las passions rebaxant sa dignitat, que no pensin may en ser dignes de redempció y lliures de la esclavitut en que's troban, y que no vulguin anomenarse deixebles de aquell que treballá tota sa vida pera glorificar la seva terra y pera dignificar a tota la classe obrera.

JOSEPH RAURELL
(Obrer)

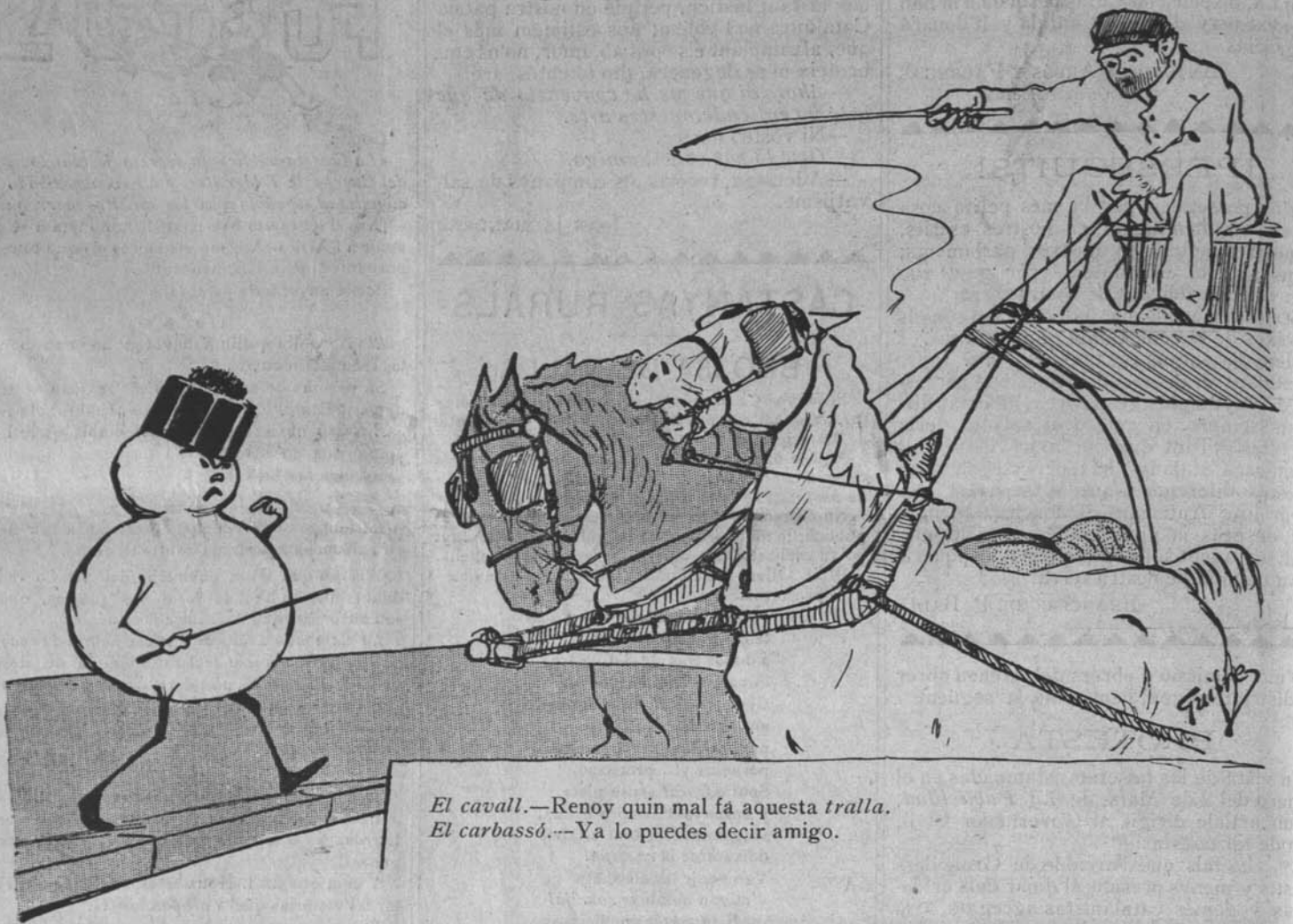

Cornellá de Llobregat

Sr. Director de LA TRALLA.

La Putinera Publicidad, publicaba dias passats una carta firmada (que no'n sab) per un perdulari

Companys de penas

El cavall.—Renoy quin mal fa aquesta tralla.
El carbassó.—Ya lo puedes decir amigo.

E. Tomás, que segons indicis li fan fe (median Alfonso), uns ex-ratas de municipio criticant als honradíssims senyor Joseph Marín Casas (Alcalde) y el senyor Ramon Gelavert (Secretari), quinas personas son intàxables.

Desitjaria als ex-ratas del municipio que surtin ells y no lo perdulari, y allavors ens veurém las caras, poguent resenyar las cosas d'altre manera.

A. S. A.

Mars de 1905

Tarragona

Sr. Director de LA TRALLA

La companyia explotadora dels consums, aquella que, segons paraulas d'un senyor de alta gerarquia, tenia de fer felis a Tarragona, está donant los fruyts que eran d'esperar.

No'n te prou l'empresari en marejar al públich ab sas travas y impostos, y ab los conflictes que diariament resultan, sino que te de fer vessar sanch, y aquesta sanch va comensar a vessarse lo diumenge prop-passat.

Ara ha comensat lo conflicte que ja fa mes d'un any ve esperantse; ara comensa a donar lo fruyt aquella llevar que varem deixar sembrar en nostres enteniments l'any passat després de la crema de cassillas; ara comensa a tornarse agre aquella pasturada feta per el senyor diputado panificador y aquells altres senyors que están embaucant ab sas frases llampants al pobre que no hi veu més enllá del nas; en una paraula, poble: no't creguis may a n'aquell que't vulgui be, ja vas fer ben fet de no volguer escoltarle a n'aquells que posavan cada cosa en el seu lloch, no y mil voltas no'ls creguis, porque aquestos te volian enganyar porque eran burgesos y no necessitan viure de la vostra ceguera, mes val que escolteu al pare ó padri de l'arrendataria, al diputado panificador y a n'aquells que li feyan braset allavors, escolteulos y creyeulos bé a n'aquestos porque ells son los que estreman la companyia que nos está explotant y son també aquells que'l dia que'l sol deixi de sortir sos portarán la felicitat en una senalla gran pro molt gran, tan gran que hi cabreu tots dintre.

TRALLAYRE

(Seguirá)

Molins de Rey

Sr. Director de LA TRALLA

El nostre Titus (1) se'ns ha tornat drapavre. El dia que fassin una crida repárho. Nostre Bitlle li ha comprat una trompeta de fira.

Aixó n'es causa d'haverli comprat de fira porque el Pipis ja té feyna en emplearlos (2) ab anells, arrecadas, vestits, faldadas de monjetas, sopars de bróquils, viatges a Barcelona y techs a Miramar, que ho paga a cassas casadas que'l Petadó coneix.

¿No ho sabias aixó Petadó? Vigila, que ja t'ho vaig dir que a la Carretera hi ha un forner que es el punt de reunirse el Sr. Pipis y companyia.

Are aném esperant obras novas porque'ls seus papers ridiculs ja son vells y estém tips de veurels.

SALUT Y PELAS

10-2-905.

(1) El nunci.
(2) Els diners.

Sr. Director de LA TRALLA.

Ayuy els que diuen la veritat els penjan ó be'ls escalfan las orellas, y no falta ja qui ha promés escalfar las del Fuet Artesench el dia que'l conegui; però ab tot y aixó, sens apartarme may de la rahó y tenint sempre la veritat a flor de llavi (1), no quedaré de fuetejar a qui ho mereixi, aixís sigui'l Sursum corda... y sobretot als feudals d'aquesta vila, als que'ls hi tinch declarada la guerra sens quartel, porque son uns llops disfressats d'ovellas per l'acció catalanista, y ab la barroera política centralista embruteixen la nostra vila, y se valen de totas las arbitrariedades, (donchs are per are son els amos d'Artés), per satisfer las sevas ambicions polítiques y socials... y son... ¡oh detente pluma! Mentres vagin indagant per sapiguer qui soch pera esbravar-se per medi d'arguments contundents, jo continuaré creuhantloshi 'l Fuet de la llógica per la seva folrada cara... ¡Ja ha ho sabeu cacichs d'Artés, enemichs disfressats de nostra terra, teniu per temps un

FUET ARTESENCH

(1) Com fan tots els que escriuen a LA TRALLA.

Novas

Hem rebut aquesta alocució:

¡A TOTS!

Lo Concill Directiu de «Sang Nova» ha acordat obrir una suscripció voluntaria pera fer imprimir la controversia que LA TRALLA sosté ab el Nuevo Ideal, de Mataró, y repartirla gratuïtament a tots els centres obrers de nostra terra, per creureho de gran profit per nostra causa.

Aqueix Concill Directiu pregá a totas las entitats y periódichs que obrin suscripcions ab el mateix objecte y remitir a LA TRALLA las llistas de lo recaudat, pera insertarlas integras en la mateixa.

A tots nos dirigim, donchs, tots tenen la paraula. Tot sigui per la llibertat de nostra terra.

LO CONCELL DIRECTIU
Sans-Hostafranchs, Mars de 1905.

Cartera de Comunicacions

Sanch de Pussa.—Grans mercés.
G. F. H. Xerrad.—Anirá retocat.
Lluís G. Escobet.—Li agraphim molt tot.
Rampells.—Mirarém si hi cab.
Fuetayre Oloti.—Li agraphim molt el seu bon desitj però no'ns está be publicarla nosaltres.
Rafelet.—No té interés.
Agrupació Catalanista de Rubí.—Grans mercés.
Fritz.—Anirá.
Un suspés.—Es una mica massa incorrecte.

Imp. LA RENAISSANCE, Xuclá, 13, baixos